

Fiskeripolitik

Sammanfattning

I betänkandet behandlas 37 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2006 om fiskepolitik. Motionerna berör frågor om Sveriges roll i utformningen av EU:s fiskepolitik, reform av den gemensamma fiskepolitiken, selektiva fiskemetoder, marin forskning, regelförenkling samt kontroll- och strukturfrågor.

Samtliga motionsyrkanden avstyrks, flertalet med hänvisning till pågående arbete.

I betänkandet finns åtta reservationer och två särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Bakgrund	5
Utskottets överväganden	8
Fiskeripolitik	8
Långsiktigt hållbart fiske	9
Lokal samförvaltning m.m.	17
Fiske i fjällområdet m.m.	21
Ålfiske m.m.	23
Utskottets överväganden	24
Laxfiske	26
Fiskerikontroll	28
Strukturfrågor	32
Reservationer	36
1. Långsiktigt hållbart fiske, punkt 2 (v, mp)	36
2. Trålning i känsliga områden m.m., punkt 3 (v)	36
3. Lokal samförvaltning m.m., punkt 4 (s)	37
4. Det kustnära fisket m.m., punkt 5 (s, v)	38
5. Ålfiske m.m., punkt 7 (s)	38
6. Fiskerikontroll, punkt 9 (s)	39
7. Fiskerikontroll, punkt 9 (v)	40
8. Fiskerikontroll, punkt 9 (mp)	41
Särskilda yttranden	42
1. Fiskeripolitik, punkt 1 (s)	42
2. Fiskeripolitik, punkt 1 (mp)	43
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	45
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006	45

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Fiskeripolitik

Riksdagen godkänner vad utskottet anfört.

2. Långsiktigt hållbart fiske

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:MJ248, 2006/07:MJ268 yrkandena 1 och 3, 2006/07:MJ305 yrkandena 1–3, 2006/07:MJ378 yrkande 3 och 2006/07:MJ390 yrkandena 20, 21 och 26–28.

Reservation 1 (v, mp)

3. Trålning i känsliga områden m.m.

Riksdagen avslår motion 2006/07:MJ390 yrkandena 29 och 30.

Reservation 2 (v)

4. Lokal samförvaltning m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:MJ268 yrkande 2 och 2006/07: MJ366.

Reservation 3 (s)

5. Det kustnära fisket m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:MJ237 yrkande 3, 2006/07: MJ252 och 2006/07:MJ379.

Reservation 4 (s, v)

6. Fiske i fjällområdet m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:MJ230 och 2006/07:MJ358.

7. Ålfiske m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:MJ223, 2006/07:MJ274, 2006/07:MJ296 yrkande 4 och 2006/07:MJ378 yrkande 2.

Reservation 5 (s)

8. Hemälvsprincipen

Riksdagen avslår motion 2006/07:MJ377.

9. Fiskerikontroll

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:MJ301, 2006/07:MJ309 yrkandena 1 och 2, 2006/07:MJ365, 2006/07:MJ378 yrkande 4 och 2006/07: MJ390 yrkandena 23–25.

Reservation 6 (s)

Reservation 7 (v)

Reservation 8 (mp)

10. Strukturfrågor

Riksdagen avslår motionerna 2006/07: MJ237 yrkandena 1 och 2 samt 2006/07: MJ290.

Stockholm den 26 april 2007

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Carina Ohlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Carina Ohlsson (s), Claes Västerteg (c), Ola Sundell (m), Jeppe Johnsson (m), Bengt-Anders Johansson (m), Ann-Kristine Johansson (s), Sofia Arkelsten (m), Jan-Olof Larsson (s), Wiwi-Anne Johansson (v), Lena Hallengren (s), Erik A Eriksson (c), Tina Ehn (mp), Rune Wikström (m), Aleksander Gabelic (s), Irene Oskarsson (kd), Lars Tysklind (fp) och Maria Östberg Svanelind (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Utskottet har i ärendet uppvaktats av representanter för Sveriges Fiskevattenägareförbund.

Bakgrund

I detta betänkande behandlas 37 yrkanden inom området fiskepolitik som väcktes under allmänna motionstiden 2006. Flertalet av de frågor som här berörs har tidigare behandlats av utskottet, t.ex. i betänkandena 2005/06: MJU27 och 2003/04: MJU13. Många av motionerna tar upp frågor där riksdagen i huvudsak har delegerat beslutanderätten till regeringen.

Den gemensamma fiskeripolitiken

En stor del av insatserna inom verksamhetsområdet bedrivs inom ramen för EU:s gemensamma fiskeripolitik (GFP) medan andra delar är nationellt reglerade. GFP sätter ramar för uttag av vissa kvoterade fiskarter medan bl.a. kust- och inlandsfisket, fritidsfisket och fiskevården i huvudsak regleras nationellt.

Reformen av EU:s gemensamma fiskeripolitik har medfört en skärpning av politiken i syfte att uppnå ett mer uthålligt och ekosystemanpassat fiske. Fortfarande förekommer dock överkapacitet i fiskeflottan och överutnyttjande av fiskbestånden m.m. Dessutom visar Ices vetenskapliga rådgivning att många av unionens fiskbestånd befinner sig utanför biologiskt säkra gränser. En ökning har dock skett för skarpsill och lax i Östersjön och för sill i Nordsjön.

Införandet av den nya gemensamma fiskeripolitiken har dock inneburit framsteg, om än i relativt långsam takt. Flera faktorer ligger bakom denna utveckling. Vad gäller fastställandet av återhämtningsplaner och förvaltningsplaner har sannolikt den allvarliga beståndssituationen, särskilt för torsken, medfört att varje inskränkning i total tillåten fångst (TAC) och fiskeansträngning fått kännbara ekonomiska och sociala följder för berörd fiskerinäring. Endast tre återhämtningsplaner har hittills kunnat beslutas, för torsken i Nordsjön, inklusive Skagerrak och Kattegatt, för havskräfta och sydlig kummel i vattnen kring Iberiska halvön samt för tunga i Biscaya-bukten. För alla gäller att de har försvagats under behandlingens gång.

EU fäster stort vikt vid upprättandet av förvaltnings- och återhämtningsplaner. Förvaltningsplanerna innehåller mekanismer för att sätta TAC:er i enlighet med uppsatta mål, i första hand i form av målnivåer för fiskeridöd-

lighet. Dessutom syftar planerna till att upprätthålla stabilitet (när beståndssituationen gör det möjligt) i fisket, vilket ska gynna såväl fiskerinäringen som bestånden (bet. 2006/07:MJU2).

I december 2002 antog ministerrådet en ny grundförordning för den gemensamma fiskeripolitiken, rådets förordning (EG) nr 2371/2002 av den 20 december 2002 om bevarande och hållbart nyttjande av fiskeresurserna inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken (EGT L 358, 31.12.2002, s. 59).

Enligt den nya grundförordningen ska bl.a. fleråriga återhämtningsplaner och förvaltningsplaner upprättas för att återställa respektive bibehålla fiskebestånden inom biologiskt säkra gränser (bet. 2005/06:MJU27 s. 29). Fiskeflottans kapacitet ska begränsas genom att referensnivåer har fastställts fr.o.m. år 2003. Det ekonomiska stödet till fiskeflottan begränsades, och fr.o.m. år 2004 upphörde allt stöd till byggande av nya fiskefartyg och för export av fartyg till tredjeland. Fiskerikontrollen förstärktes bl.a. genom att fler fartyg har utrustats med satellitsändare och gemenskapens inspektörer har fått ökade befogenheter. Dessutom bibehålls medlemsstatens skydd av kustzonen inom 12 sjömil.

Den nya europeiska fiskeripolitiken bygger på följande fyra grunder:

- En långsiktig förvaltning av fiskeriverksamheten som, tack vare åtgärder som tillämpas under flera år, ska göra det möjligt för bestånden att återhämta sig och för yrkesfiskarna att bättre planera sin verksamhet.
- En ny inriktning för det offentliga stödet till fiskeflottan, vilket efter år 2004 koncentreras på att förbättra säkerheten och arbetsvillkoren ombord samt på andra åtgärder för att omstrukturera fiskesektorn, snarare än att användas för att utvidga en flotta som är för stor.
- Effektivare, öppnare och rättvisare kontroller av hur de fastställda reglerna tillämpas.
- Ökad delaktighet i besluten för fiskare och andra berörda, bl.a. genom inrättandet av regionala rådgivande nämnder (Regional Advisory Council, RAC), vilket ska göra det möjligt för alla berörda parter att ta sin del av ansvaret i de olika aspekterna av förvaltningen av det fiske som berör dem.

Ändringar i fiskelagen

I april 2003 behandlade riksdagen ändringar i fiskelagen (1993:787) och lagen (1994:1709) om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken (bet. 2002/03:MJU16). Ändringen syftar till att göra det möjligt för Fiskeriverket att till gagn för konsumenterna och beredningsindustrin reglera fisket och hanteringen av fisk så att landningar kan ske utspritt över året och så att den fisk som landas är så färsk som möjligt. Det finns också anledning att av regionalpolitiska skäl kunna styra fisket till vissa

platser och fördela fisket mellan fiskare. Fiskelagens bestämmelse om skyldighet för fiskare att lämna uppgifter om sina fångster ändras så att det blir klarlagt att i princip allt fiske som sker för försäljning ska rapporteras.

Kust- och insjöfiske samt vattenbruk

Utskottet behandlade våren 2004 regeringens proposition 2003/04:51 Kust- och insjöfiske samt vattenbruk. I propositionen föreslår regeringen att målen för en nationell politik för kust- och insjöfisket samt för fritidsfisket och vattenbruket ska vara följande.

- En ekologiskt hållbar förvaltning av fiskresurserna inom ramen för de av riksdagen fastställda miljökvalitetsmålen ska bidra till att återskapa och bevara den biologiska mångfalden samt till utvecklingen av ett livskraftigt, ekologiskt hållbart och därmed miljöanpassat fiske.
- Kust- och insjöfisket samt vattenbruket och fritidsfisket ska bidra till en ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden.
- Fiskerinäringens, miljöorganisationernas och andra berörda intressenters inflytande och ställning i förvaltningen av fiskresurserna ska stärkas.
- Slutligen ska konsumenternas krav på säkra livsmedel, näringsriktig kost och hållbar produktion beaktas (bet. 2003/04:MJU13, rskr. 2003/04:186).

Vissa fiskeripolitiska frågor

Riksdagen behandlade i maj 2006 regeringens skrivelse 2005/06:51 Vissa fiskeripolitiska frågor (bet. 2005/06:MJU27, rskr. 2005/06:391). I skrivelsen redogör regeringen för resultatet av den reformering av den gemensamma fiskeripolitiken som genomfördes år 2002 och hur genomförandet och tillämpningen därefter har framskridit. Regeringen pekar ut en övergripande nationell strategi för svenskt fiske under perioden 2007–2013. Avsikten är att denna strategi ska ligga som grund för den nationella strategiska plan och därefter operationella program som ska överlämnas till Europeiska kommissionen för det svenska genomförandet av åtgärder inom ramen för Europeiska fiskerifonden under perioden 2007–2013.

Uppföljning och utvärdering

Miljö- och jordbruksutskottet redovisade i samband med behandlingen av 2007 års statsbudget sin uppföljning av regeringens redovisning av resultat för verksamhetsområdet Fiske. Riksdagen godkände vad utskottet anfört (bet. 2006/07:MJU2, rskr. 2006/07:67 och 2006/07:68).

Utskottet beslutade den 19 oktober 2006 att göra en fördjupad uppföljning av de fiskepolitiska insatsernas resultat och konsekvenser för företag inom fiskeområdet. Utskottet avser att redovisa denna uppföljning i samband med behandlingen av statsbudgeten för år 2008.

Utskottets överväganden

Fiskeripolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner vad utskottet anfört om fiskeripolitiken.
Jämför särskilda yttrandena 1 (s) och 2 (mp).

Utskottets ställningstagande

Sverige har en lång kust, många sjöar och gott om rinnande vatten. Det ger stora förutsättningar att bruka vattnet som bas för försörjning men också för rekreation. Traditionellt har detta också gjorts i stor omfattning. Fisket har än i dag stor betydelse i många kustområden och lokala samhällen. Den sista december 2006 fanns det totalt 1 562 svenska fartyg som hade tillstånd att bedriva yrkesmässigt fiske till havs och 1 881 personer som hade yrkesfiskelicens. Man bedömer att varje fiskare sysselsätter cirka fem personer i land. Multiplikatoreffekten är således betydande.

För att det svenska fisket ska kunna fortleva krävs en långsiktigt hållbar fiskepolitik där naturresurser brukas på ett uthålligt sätt. För att säkra beståndens förnyelse är det nödvändigt att förhindra överfiske och illegalt fiske.

Sverige ska vara en aktiv och pådrivande kraft i Europeiska unionen. Den gemensamma fiskeripolitiken är central för att säkra fisken och fiskerinäringens långsiktiga hållbarhet.

I dag delas fiskekvoterna ut på nationsbasis. För att ett kvotsystem ska fungera fordras också en väl fungerande och rättvis kontroll.

Nästan hela Östersjöns kust ligger nu inom EU, vilket ger möjligheter att förverkliga en gemensam politik. Regeringen har avsatt en halv miljard kronor som ska satsas på havsmiljön fram till 2010, både i Östersjön och Västerhavet.

Förtroendet mellan framför allt yrkesfiskare, myndigheter, politiker och forskare bör förbättras. Yrkesfiskarna har stora kunskaper om fiskbestånd, hav och miljö, dvs. kunskaper och erfarenheter som i dag inte tas till vara i tillräcklig omfattning. De praktiska yrkesutövarna bör ges ökade möjligheter att delta i och påverka förvaltningsprocessen. Då ökar också ansvaret för att leva upp till lagar och regler.

Det är både nödvändigt och önskvärt att fisket kontrolleras. Kontrollarbetet kan och bör göras enklare och mer effektivt. Utskottet anser att regeringens mål att företagets kostnader för regelbördan ska ha minskats med minst 25 % till år 2010 även bör uppmärksammas i detta sammanhang. Detta bör innebära att den administrativa bördan för fisket minskar.

Förutom traditionellt yrkesfiske har det vuxit upp en yrkeskår av vattenbrukare. Vattenbruk är den gemensamma benämningen på odling eller uppfödning för försäljning och konsumtion av fisk, skaldjur, blötdjur (musslor och ostron) eller alger under kontrollerade förhållanden. Det svenska vattenbruket är förhållandevis litet. Efter en snabb ökning på 1980-talet har utvecklingen stannat av. Dessa företags betydelse för en levande landsbygd bör uppmärksammas. Vattenbruk kan bli ett viktigt inslag i framtida svensk landsbygdsutveckling, antingen enbart eller kombinerat med annat fiske, jordbruk och turistfiske. Då naturen är lämplig för denna form av produktion finns förutsättningarna för konkurrens effektiv produktion.

Inom Sverige finns två miljoner sportfiskare. För hälften av dessa är sportfiske ett av de absolut viktigaste fritidsintressena. Fiskeriverkets undersökningar visar att sportfisket omsätter flera miljarder kronor, ofta i glesbygd och i små företag som butiker, camping och fisketurismföretag.

Oavsett om man är yrkesfiskare på heltid eller deltid, vattenbrukare eller turistentreprenör är man företagare och därmed beroende av den allmänna företagspolitiken. Såväl fritidsfiskeanläggningar som fiskerinäringen drivs oftast som småföretag. Gällande regelverk måste även anpassas till det småskaliga fisket. Småföretagarna är en viktig grupp i dagens Sverige. De behöver kunna känna tilltro från myndigheter och politiker och att de regelverk som finns är motiverade. Det är också viktigt att attityderna till företagandet i sig är positiva.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner vad utskottet har anfört.

Långsiktigt hållbart fiske

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om systemet med fiskedagar, fiskestopp, leveranser till fiskberedningsindustrin, Sveriges roll i utformningen av EU:s fiskepolitik, reform av den gemensamma fiskepolitiken, selektiva fiskemetoder, trålning, marin forskning, regelförenkling, ursprungsmärkning samt storskaligt havsfiske.

Jämför reservationerna 1 (v, mp) och 2 (v).

Motionerna

Enligt motion MJ248 (fp) bör en klar strategi för hur systemet med havsdagar så snart som möjligt kan införas i Skagerrak utarbetas. Nuvarande system där TAC, total tillåten fångstmängd, är en viktig del leder till oönskade effekter.

I motion MJ268 (fp) yrkande 1 anförs i fråga om förutsättningar för ett långsiktigt hållbart fiske att ett totalt fiskestopp bör undvikas. Ett totalstopp påverkar inte bara yrkesfiskarna utan även beredningsindustrin och all annan kringverksamhet kopplad till fisket, som är viktig för att bevara

livskraftiga kustsamhällen. Beträffande råvaruförsörjningen till fiskberedningsindustrin anförs i motionens yrkande 3 att kontinuerliga leveranser av sill till beredning av konsumentprodukter är viktiga för beredningsindustrin under hela sillsäsongen. Förutsättningar för den typ av mer småskaligt fiske som redan i dag har förutsättningar för lönsamhet bör skapas. Det är lämpligt att systemet med individuella kvoter tar hänsyn till beredningsindustrins behov av jämna leveranser.

Sverige bör enligt motion MJ305 (m) yrkande 1 spela en framträdande roll när det gäller att utforma EU:s fiskeripolitik. Enligt motionens yrkande 2 bör kvaliteten på marin forskning höjas och mångfalden öka. Den marina forskningen styr till stor del den framtida fiskeripolitikens utformning. I fråga om den administrativa byråkratien på fiskeområdet anförs i motionens yrkande 3 att Nutek och Riksdagens revisorer har visat att den administrativa bördan i yrkesfisket är stor, t.o.m. större för yrkesfisket än inom andra areella näringar. Den administrativa bördan behöver ses över och nödvändigheten av en separat fiskerimyndighet kan ifrågasättas.

Enligt motion MJ378 (kd) yrkande 3 bör yrkesfiskets intressen bevakas vid planering av havsbaserade vindkraftverk. Anläggningar för havsbaserad vindkraft bör inte placeras i områden där yrkesfisket skadas eller hindras.

Regeringen bör enligt motion MJ390 (v) yrkande 20 agera för att EU:s fiskepolitik reformeras i grunden och att kvoterna, till skillnad från i dag, baseras på vetenskapliga uppskattningar. Regeringen bör enligt motionens yrkande 21 inom EU aktivt verka för att fiskestopp införs för att värna hotade arter och enligt yrkande 28 för att selektiva fiskemetoder införs för att skona livet i haven. Trålning i känsliga områden bör enligt motionens yrkande 29 förbjudas. Vidare bör maskstorleken i nät öka, drivgarn förbjudas och allmänt nätfiske på grunda bottenar inte få förekomma. Vidare bör regeringen enligt yrkande 30 agera för att strukturera om yrkesfisket från storskaligt havsfiske till kustnära fiske.

I fråga om ursprungsmärkning anförs i motion MJ390 (v) yrkandena 26 och 27 att regeringen bör agera för ursprungsmärkning som en åtgärd mot svartfisket. Det bör framgå hur många mil fångad fisk har transporterats innan den säljs. Konsumenter bör kunna välja fisk som fångats legalt med ekologiskt anpassade metoder.

Utskottets ställningstagande

I svar på skriftlig fråga 2006/07:605 om förenkling av fiskeriregler anförde jordbruksministern den 14 februari 2007 att ett av regeringens viktigaste mål är att skapa en ökad sysselsättning och underlätta företagandet i Sverige. Regeringen har som mål att företagets kostnader för regelbördan ska ha minskats med minst 25 % till år 2010. För närvarande pågår ett intensivt arbete på myndigheter och inom Regeringskansliet för att göra detta möjligt. I november presenteras en handlingsplan, och under våren 2008 lämnas en skrivelse till riksdagen. Parallellt med detta pågår ett inten-

sivt förenklingsarbete på EU-nivå, bl.a. inom den gemensamma fiskeripolitiken, där Sverige tar aktiv del för att dels förenkla lagstiftningen, dels verka för att lagstiftningen blir flexibel och anpassad till nationella förutsättningar.

Nutek presenterade våren 2006 en sammanställning av företagarens administrativa kostnader för att upprätta, lagra eller överföra information eller uppgifter som föranletts av krav i lagar, förordningar, myndigheters föreskrifter eller anvisningar i allmänna råd på jordbruks-, skogsbruks- och fiskeområdena (bet. 2006/07:MJU2). Med rapporten som utgångspunkt har regeringen som målsättning att de administrativa kostnaderna för de areella näringarna ska minska t.o.m. 2010. Regeringen avser att tillsammans med myndigheterna arbeta för att göra lagstiftningen mer tydlig, konsekvent och ändamålsenlig. Vidare driver kommissionen ett förenklingsarbete som ska uppnå en minskning av regelbördan på EU-nivå med 25 % fram till 2012. Till detta har en handlingsplan för fisket knutits. Handlingsplanen följs upp varje ordförandeskap och gäller 2006–2008.

Den europeiska fiskerifonden (EFF) regleras i rådets förordning (EG) nr 1198/2006 av den 27 juli 2006 om Europeiska fiskerifonden som gäller från den 1 januari 2007. Stödet till fiskerinäringen var tidigare uppdelat på flera program inom varje medlemsstat, och avsikten med de nya föreskrifterna är att koncentrera stödet till ett program per medlemsstat och att öka åtgärdernas genomslag samtidigt som utrymme ges för tydligare prioriteringar för att uppfylla de fastställda målen.

Utskottet har tidigare uttalat att en viktig utgångspunkt i arbetet med både den europeiska fiskerifonden och landsbygdsprogrammet är att de administrativa lösningar som väljs blir kostnadseffektiva och säkerställer att offentliga medel hanteras på ett säkert sätt (bet. 2005/06:MJU27). Utskottet föreslår att motion MJ305 (m) yrkande 3 lämnas utan vidare åtgärd i avvaktan på resultatet av det arbete som pågår.

EG-kommissionen avser enligt meddelande den 28 mars 2007 (KOM [2007]136) att inleda en politik för att minska oönskade bifångster och för att förhindra att fångst kastas överbord. Målet är att fiskare bara ska fånga sådan fisk som de sedan säljer. Kommissionen väntas lägga konkreta förslag under år 2008. För fisket i Kattegatt pågår förberedelser för ett försök med ett fiske som helt regleras genom begränsning av fiskeansträngningen i stället för med kvoter. Detta försök kan få stor betydelse för den framtida fiskeriförvaltningen, både för andra fisken och för andra områden. Som regeringen framhåller i 2007 års budgetproposition (prop. 2006/07: MJU1 vol. 11 utg.omr. 23) har kommissionen för avsikt att styra förvaltningen mot mer effortbegränsad reglering men det finns trots det anledning att behålla någon form av TAC-reglering i kombination med denna reglering. Försöket med fiskedagar avser Kattegatt och initierades 2005 av den regionala rådgivande nämnden för Nordsjön. EU-kommissionen har utarbetat förslag som varit föremål för diskussion med berörda parter men förslagen har inte tagits upp i rådet. Det planerade ikraftträdandet den 1

januari 2007 har skjutits upp. Enligt den svenska ståndpunkten har Sverige förståelse för att detta viktiga försök med ett nytt och lovande system behöver förberedas och noggrant övervägas innan det beslutas och träder i kraft. Sverige har emellertid förhoppningen att återstoden av innevarande år ska vara tillräckligt för att färdigbehandla förslaget med sikte på införande den 1 januari 2008. Utskottet förutsätter att regeringen är pådrivande i denna fråga men anser inte att riksdagen nu bör göra ett uttalande i enlighet med förslaget i motion MJ248 (fp). Motionen bör lämnas utan vidare åtgärd.

Utskottet har tidigare betonat (bet. 2005/06: MJU27) behovet av att fördelningen av den svenska kvoten och tillträdet till fiskeresursen bör användas mer aktivt som styrmedel för att bl.a. stärka det kustnära och småskaliga fisket. Fiskeriverket lämnade 2005 ett förslag till regeringen om ett fördelningssystem för det pelagiska fisket. Förslaget innebär att ett frivilligt system med individuella överförbara kvoter införs. Det föreslagna systemet med individuella fiskemöjligheter innebär enligt Fiskeriverket en möjlighet för det pelagiska fisket att få bättre förutsägbarhet i sitt fiske, både på kort och på lång sikt. Delar av tillgängliga svenska kvoter bör reserveras för att ge utrymme för regionala hänsynstaganden och för nyetableringar inom det småskaliga pelagiska fisket.

Genom beslut den 22 februari 2007 uppdrog regeringen åt Fiskeriverket att vidareutveckla och komplettera sitt förslag från 2005. Syftet är främst att skapa förutsättningar för en minskning av den rådande överkapaciteten. Riskerna för ägarkoncentration, och för negativa effekter för det småskaliga fisket, ska särskilt beaktas vid utformningen av förslaget. Även effekterna för beredningsindustrin ska utredas. Uppdraget ska redovisas senast den 1 juni 2007. Utskottet har inhämtat att Fiskeriverkets havsfiskelaboratorium senare i år kommer att inleda ett pilotförsök med ett redskap som är särskilt anpassat för fiske efter sill. Utskottet konstaterar också att småskaligt fiske behandlas mer förmånligt inom den nya fiskerifonden (EFF). Utskottet föreslår att motion MJ268 (fp) yrkande 3 lämnas utan vidare åtgärd i avvaktan på resultatet av det arbete som pågår.

Fiskeriverket har analyserat den genetiska variationen hos flera kust- och havsfiskarter och funnit att vissa arter inte behöver förvaltas eller skyddas lokalt medan andra måste förvaltas och skyddas på ett betydligt mer finskaligt sätt. Fiskeriverket har vidare utökat kunskapen om de flesta fiskarter. Resultaten från bl.a. Gullmarsfjorden visar exempelvis att begränsningar i trål- och notfiske väsentligt förbättrar bestånden av flera torskfiskar. Det nationella arbetet med både art- och storleksselektiva redskap har varit framgångsrikt. Den tidigare utvecklade Bacomatrålen, som med hjälp av fyrkantsmaskor sorterar ut torsk under minimimåttet i trålfisket i Östersjön, används nu allmänt och ingår i gemenskapens regelverk. Vidare har även kräftfrist införts som ett alternativ i EU:s regelverk för Nordsjön.

Utskottet har tidigare redovisat (bet. 2005/06:27) Fiskeriverkets beslut i augusti 2004 att, i syfte att minska fisketrycket på uppväxande fiskar och för att skydda deras lekområden, flytta ut trålgränsen fyra sjömil i Skagerrak och tre sjömil i Kattegatt. Den utflyttade trålgränsen gäller i huvudsak västkusten. Längs ostkusten är trålning tillåten innanför fyra sjömil utmed större delen av kuststräckan för fartyg som är mindre än 24 meter. En ytterligare utflyttning av trålgränsen utanför dagens gräns på tre alternativt fyra sjömil kunde komma att behövas med hänsyn till miljön och till behovet av fiske med fasta redskap. Riksdagen har tidigare lyft fram vikten av att slå vakt om det kustnära fisket med tanke på dess betydelse för en levande kust och skärgård. Det anförda torde i allt väsentligt tillgodose syftet med motion MJ390 (v) yrkande 29. Motionen lämnas utan vidare åtgärd i berörd del.

Utskottet har redovisat att Havsmiljöutredningen (dir. 2006:87) kommer att se över hur den marina forskningen i Sverige är organiserad och att regeringen har för avsikt att återkomma i frågan (bet. 2006/07:MJU2). Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande har enligt inhämtade uppgifter forskningsprojekt om marin miljö som en av flera strategiska satsningar under 2007–2009. Utskottet förutsätter att regeringen återkommer i frågan om den marina forskningen i samband med kommande forskningsproposition och föreslår att motion MJ305 (m) yrkande 2 lämnas utan vidare åtgärd i avvaktan på resultatet av de överväganden som pågår.

Utskottet har tidigare uttalat att ökad trovärdighet och tillförlitlighet för den vetenskapliga rådgivningen är centralt för att förvaltningsbeslut ska överensstämma med ett hållbart utnyttjande av bestånden (bet. 2006/07: MJU2). Mot denna bakgrund kan andra förvaltningsinstrument än kvoter vara viktiga, t.ex. försök med en övergång till fiskedagar i stället för fiskekvoter och de ökade möjligheterna att integrera miljöskyddande åtgärder i fiskeripolitiken. Sveriges linje i de internationella förhandlingarna angående fiskekvoter ska vara i enlighet med den biologiska rådgivningen från Ices. Kvaliteten på den vetenskapliga rådgivningen är därför avgörande för en ändamålsenlig fiskeriförvaltning. Sverige arbetar kontinuerligt för en förbättring och förstärkning av Ices. Viktigt är även EU:s program för datainsamling som infördes 2000, vilket innebär att grundläggande uppgifter om fisket ska samlas in. Uppgifterna, som är av stor betydelse för GFP, omfattar såväl biologiska, ekologiska och tekniska som socioekonomiska aspekter.

För att säkerställa beståndens förnyelse är det nödvändigt att förhindra överfiske och illegalt fiske. Fiskerikontroll utgör i detta sammanhang en viktig del av den ansvarsfulla hushållningen med fiskeresurserna.

Inrättandet av regionala rådgivande nämnder är av betydelse för den framtida fiskeriförvaltningen, och inrättandet av en nämnd för Östersjön är av särskild betydelse för det svenska fisket. Utskottet anser i likhet med regeringen att verksamheten inom de regionala rådgivande nämnderna är viktig.

I arbetet med ett hållbart fiske ingår sektorns miljöfrågor som en betydelsefull del. Utgångspunkten i detta arbete är de av riksdagen beslutade nationella miljö kvalitetsmålen (prop. 2004/05:150) men också beslut som fattas av EU:s ministerråd.

Av budgetpropositionen för 2007 framgår att Sverige även kan vidta nationella åtgärder som syftar till en mer hållbar fiskeriförvaltning. Som underlag för detta har Fiskeriverket i uppdrag att bl.a. analysera effekterna av fredningsområden. Det framgår av Fiskeriverkets rapport att fredade vattenområden har en positiv inverkan på både fisk- och kräftdjursbestånden. Detta märks genom att det finns fler storvuxna individer och i vissa fall även en ökning av det totala beståndet. På nationell nivå har, inom ramen för miljömålsarbetet, Fiskeriverket under 2006 tagit beslutet att införa ett fiskefritt område som omfattar vattnen runt Gotska Sandön. Fiskeförbudet trädde i kraft den 1 juni 2006 och effekterna ska utvärderas fram till utgången av 2010.

I svar på skriftlig fråga 2006/07:605 om förenkling av fiskeriregler redovisades den 14 februari 2007 att fiskerinäringen genom den europeiska fiskerifonden kommer att tilldelas närmare 1 miljard kronor under kommande sjuårsperiod. Jordbruksdepartementet arbetar nu med att skapa ett program som ska ge möjlighet till såväl hållbar företagsutveckling som en stärkt fiskeresurs, faktorer som är avgörande för en hållbar svensk fiskerinäring. Därtill ingår fiskerinäringen som en del av landsbygden i den satsning på landsbygdsutveckling som regeringen genomför.

Jordbruksministern anförde att när det gäller fiskestoppsdagar eller andra sätt att reglera fiskeansträngningen är det en fråga som regeringen och EU diskuterar i den kommande förvaltningsplanen för torsk i Östersjön. Avsikten är att planen ska beslutas i juni 2007. Antalet landningshamnar för torsk med en landning överstigande 750 kilo har sedan Fiskeriverket övertagit ansvaret för landningskontrollen utökats till att i dag omfatta 42 hamnar i Östersjön. Detta ser jordbruksministern som ett sätt att förenkla arbetet för fiskare. Utskottet instämmer i detta och förutsätter att regeringens fortsatta arbete med dessa frågor så långt möjligt anpassas till fiskets förutsättningar.

Den europeiska fiskerifonden ska ge ekonomiskt stöd till den europeiska fiskerinäringen under perioden 2007–2013. Fonden kommer att stödja de viktigaste målen för den gemensamma fiskeripolitiken, nämligen ett hållbart utnyttjande av fiskets naturtillgångar och en stabil balans mellan naturtillgångar och kapaciteten hos EU:s fiskeflotta. Fonden kommer att ge stöd till fiskerinäringen då den anpassar sin flotta för att bli mer konkurrenskraftig och kommer samtidigt att främja åtgärder för att skydda och förbättra miljön. De fiskesamhällen som påverkas mest av förändringarna kan få hjälp att diversifiera sin ekonomiska bas. Andra mål är att stärka konkurrenskraften och lönsamheten i fiskerinäringen, främja ett miljövänligt fiske och miljövänliga produktionsätt, ge ändamålsenligt stöd till människor som arbetar inom fiskerinäringen samt att främja hållbar utveck-

ling i fiskeregionerna. Finansieringen kommer att vara tillgänglig för alla sektorer inom fiskerinäringen: havs-, kust- och insjöfiske, vattenbruk, producentorganisationer, bearbetning och marknadsföring samt regioner där fiske bedrivs. Medlemsstaterna beslutar själva om fördelningen av resurser mellan de olika huvudmålen.

Enligt förordning om europeiska fiskerifonden ska en nationell strategisk plan för fiskerinäringen upprättas. Planen ska inte bara täcka de traditionella aspekterna av finansiellt stöd, utan också omfatta alla faktorer som påverkar sektorn, t.ex. miljötillståndet, regionala aspekter och hur fiskerikontrollen läggs upp. Det grundläggande syftet med planen är att kartlägga målen för fiskerinäringens utveckling och vilka medel som behövs för att nå dessa mål. Därutöver ska ett operativt program som närmare beskriver hur stöden ska användas för att nå uppsatta mål upprättas.

Utskottet har ingen annan uppfattning än den som framförs i motionerna MJ268 (fp) yrkande 1, MJ305 (m) yrkande 1 och MJ390 (v) yrkandena 20, 21, 28 och 30 om att Sverige bör spela en framträdande roll när det gäller att utforma EU:s fiskeripolitik och att det svenska fisket har en framtid, inte minst det kustnära och småskaliga. Syftet med motionerna har i allt väsentligt tillgodosetts med det anförda och de bör i berörda delar lämnas utan vidare åtgärd i avvaktan på resultatet av det arbete som pågår.

En referensgrupp för konsumentfrågor har inrättats på initiativ av Fiskeriverket. Gruppen är ett forum för kommunikation mellan konsumentföreträdare, näringen och Fiskeriverket med fiskkonsumenten i fokus. Av Fiskeriverkets webbadress framgår att gruppen ska behandla aktuella frågor såsom miljömärkning, spårbarhet och beståndsfrågor. Gruppen består av representanter för konsumenterna, näringen, fiskhandlarna, restaurangbranschen, Svensk Fisk och dagligvaruhandeln samt Krav och WWF.

Kommissionen publicerade sommaren 2005 ett meddelande om en gemenskapsmodell för miljömärkningsprogram för fiskeriprodukter. En av de viktigaste frågorna i meddelandet är i hur hög grad frivilliga miljömärkningsprogram ska omfattas av regler för att värna om allmänhetens intresse. Kommissionen förordar att minimikrav för frivilliga miljömärkningsprogram införs. Det betyder att märkningssystemet kan utvecklas fritt genom offentliga eller privata initiativ så länge de uppfyller minimikraven. Vid jordbruks- och fiskerådet den 16–17 april 2007 fördes en inledande debatt om en gemenskapsmodell för miljömärkningsprogram för fiskeriprodukter med anledning av ett meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (10822/05 PECHE 138). Medlemsstaterna har sett positivt på frågan och givit stöd till att införa någon form av program. Sverige är positivt till att ett märkningssystem införs. Det är angeläget att det finns miljömärkta fiskeriprodukter för konsumenter att tillgå på marknaden. Sverige anser att principer och riktlinjer för att miljömärka livsmedel och fiskeriprodukter

bör vara så likartade och enhetliga som möjligt inom EU. Spårbarhet och dokumentation är viktigt för att säkerställa att fisk- eller skaldjursprodukterna verkligen är fångade legalt.

Jordbruksministern uttalade med anledning av en ministerdeklaration den 27 mars 2007 mot det illegala fisket i Östersjön att en del av lösningen på problemet med det orapporterade fisket kan vara Sveriges Fiskares Riksförbunds initiativ med en ursprungsmärkning.

Utskottet föreslår att motion MJ390 (v) yrkandena 26 och 27 lämnas utan åtgärd i avvaktan på resultatet av det arbete som pågår.

Utskottet anser i likhet med vad som anförs i motion MJ378 (kd) yrkande 3 att det är angeläget att bevaka yrkesfiskets intressen vid planering av havsbaserade vindkraftverk. Utskottet har tidigare redovisat att det finns behov av utveckling av habitatförbättrande åtgärder som kan användas som kompensationsåtgärder också i marin miljö (bet. 2005/06:MJU27). Huvuddelen av de vattenföretag för vilka kompensationsåtgärder hittills har utdömts är vattenkraftsanläggningar. I dag dominerar emellertid andra vattenföretag såsom broar, muddringar, vattenlokaliserad vindkraft m.m. Utskottet anser att det är viktigt att kompensationsåtgärder är anpassade till dessa typer av vattenverksamhet när det bedöms att skada på fisket kan uppstå.

Bostadsutskottet har uttalat (bet. 2005/06:BoU11) att det är av stor vikt att det vid ställningstaganden till ansökningar om tillstånd till havsbaserad vindkraft finns tillfredsställande utredningar om miljökonsekvenserna att tillgå så att bl.a. effekterna för fisket kan bedömas. Detta har också kommit till uttryck i lagstiftningen. Således ska normalt en miljökonsekvensbeskrivning ingå i en ansökan om tillstånd enligt 9 och 11 kap. miljöbalken samt finnas vid tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken (se 6 kap. 1 § miljöbalken), dvs. i fall då tillstånd enligt miljöbalken söks för uppförande av vindkraftverk. Det förhållandet att regeringens obligatoriska tillåtlighetsprövning av större vindkraftsetableringar har slopats påverkar inte utskottets bedömning i sak eftersom kraven på konsekvensbedömningar, som är det avgörande i denna del, fortfarande kvarstår vid ansökan om tillstånd.

Utskottet uttalade vid riksdagsbehandlingen av regeringens proposition 1997/98:45 Miljöbalk att yrkesfiskare bör kunna vara sakägare även i mål om vattenverksamhet trots att de inte fiskar med fasta redskap. Vidare anfördes att en generös tillämpning av vilka som anses vara sakägare är avsedd och får i övrigt överlämnas till rättstillämpningen. Utskottet finner utöver vad som nu anförts inte skäl att göra något uttalande med anledning av motion MJ378 (kd) yrkande 3. Motionen bör lämnas utan vidare åtgärd i berörd del.

Lokal samförvaltning m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om strömmingsfiske, kustnära fiske i Haparanda skärgård, handlingsprogram för kustfisket samt lokal och regional samförvaltning.

Jämför reservation 3 (s).

Motionerna

Det bör enligt motion MJ237 (c) yrkande 3 utarbetas gemensamma regler för strömmingsfiske mellan länderna runt Bottenhavet och Bottenviken. Fiskare från Finland har under några år fiskat på områden där strömmingen är för liten för att räknas som matfisk och därför används till minkmat och fiskmjöl. Matströmming och surströmming är viktiga, framför allt i Norrland.

Regeringen bör enligt motion MJ252 (c) agera för att säkra ett fortsatt kustnära fiske i Haparanda skärgård. En arbetsgrupp som arbetar på den finska regeringens uppdrag överväger att lägga ytterligare tidsbegränsningar för användandet av fasta redskap, vilket framför allt slår mot de svenska kustfiskarna i Haparanda skärgård.

I motionerna MJ268 (fp) yrkande 2 och MJ366 (s) anförs att lokal eller regional samförvaltning är en viktig del för att skapa förutsättningar för ett långsiktigt hållbart kust- och insjöfiske. Det arbete som pågår i norra Bohuslän och i Halland med att utveckla lokal och regional förvaltning bör stödjas, inte minst genom att man följer upp och säkrar finansieringen av projekten. Det finns förslag om att indela den svenska kusten i ett antal förvaltningsområden som knyts ihop i ett nationellt råd. Det är ett förslag som regeringen bör överväga.

I fråga om ett handlingsprogram för kustfisket anförs i motion MJ379 (s) att för tre år sedan ställde sig riksdagen bakom den s.k. kustfiskepropositionen. Syftet med beslutet var att stärka och utveckla det ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbara kustfisket. Enligt utredningen Fiskets framtid på södra ostkusten – utveckling eller avveckling redovisas en negativ trend i fråga om sysselsättning, produktion, antal produkter och inkomster till yrkesfisket.

Utskottets ställningstagande

Länsstyrelserna i Gotlands, Kalmar, Stockholms, Södermanlands och Östergötlands län fick i 2005 års regleringsbrev i uppdrag att ur regionalt perspektiv redovisa utvecklingen av fiskerinäringen på södra ostkusten sedan 1990. I rapporten Fiskets framtid – utveckling eller avveckling konstateras i juni 2005 att en generell tillbakagång har skett i alla sorters fiske längs södra ostkusten. Huvudorsakerna står att finna i vikande bestånd och

miljöförändringar som övergödning och lång stagnationsperiod, dvs. lång period utan inflöde av syrerikt vatten med hög salthalt från Atlanten som gynnar de marina arterna. Den negativa utvecklingen har förstärkts genom sämre lönsamhet i fisket på grund av en dålig prisutveckling. Övergödningssituationen tillsammans med fiskarternas födoval, konkurrensförhållanden och beskattning har också förskjutit balanserna mellan arterna, vilket gynnat planktonätande arter som strömming, skarpsill och spigg med lågt eller inget kommersiellt värde. I rapporten konstateras att med den nedgång som rått inom fisket under senare år och som fortsätter är bedömningen för ostkustens del att den kritiska massan i många fall har passerats. En massiv satsning bör göras för att bibehålla och utveckla det småskaliga kustnära fisket.

Utskottet har redovisat (bet. 2005/06:MJU27) att en viktig utgångspunkt för det fortsatta arbetet såväl inom landsbygdsprogrammet som inom ramen för Europeiska fiskerifonden är att de lokalt planerade och genomförda åtgärderna bidrar till uthållig sysselsättning, hållbart nyttjande av naturresurser och ekonomiskt bärkraftig verksamhet. Innovationer för att utveckla landsbygdens näringsliv bör tillmätas stor vikt. Till följd av den begränsade fiskeresursen kan en konsekvens av ökad hänsyn till regional- och landsbygdsutveckling bli en omfördelning av fiskemöjligheter till det kustnära och småskaliga fisket.

Riksdagen har antagit nya och delvis förändrade mål för den nationella politiken för kust- och insjöfiske samt för fritidsfiske och vattenbruk (prop. 2003/04:51, bet. 2003/04:MJU13, rskr. 2003/04:186). Tre nya mål hade utarbetats: ett som avser landsbygdens utveckling, ett inflytandemål och ett konsumentpolitiskt mål. Syftet med tydligare riktlinjer för en nationell politik för kust- och insjöfisket är att regelverk, förvaltning och resursfördelning bidrar till att dessa verksamheter stärks och utvecklas inom ramen för en hållbar ekologisk, ekonomisk och social utveckling, särskilt med avseende på de svenska miljömålen och en utveckling av landsbygden. Målet är att kust- och insjöfisket samt fritidsfisket inom ramen för tillgängliga resurser ska bedrivas ekologiskt och ekonomiskt hållbart samt bidra till att skapa attraktiva arbetsplatser. En förutsättning för en utveckling av kust- och insjöfisket samt för fritidsfisket och fisketurismen är att beståndssituationen för aktuella fiskarter befinner sig inom biologiskt säkra gränser, grundade på vetenskaplig rådgivning.

När det gäller frågan om ett handlingsprogram för kustfisket vill utskottet hänvisa till sitt tidigare uttalande att ett viktigt steg i utvecklingen av den gemensamma fiskeripolitiken är att framtida insatser ska grundas på strategiska planer (bet. 2006/07:MJU2). Dessa syftar till att ge en heltäckande bild av förhållandena inom fisket. De ska på detta sätt ge en möjlighet att kombinera de ekonomiska insatserna under kommande strukturperiod 2007–2013 med åtgärder inom resurs- och kontrollområdena. Särskilt viktigt i sammanhanget är att det svenska kustfisket och dess utveckling

främjas, vilket är betydelsefullt för utvecklingen av landsbygden. Syftet med motion MJ379 (s) får med det anförda anses vara tillgodosett utan något uttalande av riksdagen. Motionen bör lämnas utan vidare åtgärd.

Genom beslut den 2 april 2007 förordnades en utredare att biträda Jordbruksdepartementet med att undersöka ett eventuellt behov av preciseringar och tekniska ändringar i fiskestadgan som ingår som en del i den omförhandlade Finsk-svenska gränsälvöverenskommelsen. Enligt uppdraget ska synpunkter från intressenter i fisket i Torneälvens fiskeområde och andra representanter för lokalbefolkningen samt från kommuner och relevanta myndigheter inhämtas. De framförda synpunkterna ska utgöra underlag för bedömning om eventuella justeringar i den framförhandlade överenskommelsen bör göras. Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni i år. I beslutet redovisas att i december 2004 undertecknades en ny gränsälvöverenskommelse mellan Sverige och Finland. Under slutet av 2005 och början av 2006 har överenskommelsen omförhandlats i vissa delar. I mars 2006 meddelade den finska regeringen att det för närvarande inte fanns förutsättningar att underteckna den omförhandlade överenskommelsen. Anledningen var bl.a. att lokalbefolkningen på den finska sidan inte hade något förtroende för den till överenskommelsen fogade fiskestadgan. Även i Sverige har det efter undertecknandet av den ursprungliga överenskommelsen framkommit att det hos vissa lokala intressen finns kritik mot vissa bestämmelser i fiskestadgan. Det finländska jord- och skogsbruksministeriet tillsatte en arbetsgrupp med uppgift att se över fiskebestämmelserna.

Utskottet konstaterar att överläggningar pågår mellan Finland och Sverige om hur fisket i Torneälven ska utformas och att diskussioner har förts om möjligheten att slutföra avtalsförhandlingarna om den gemensamma svensk-finska förvaltningen av fisket i Torneälvens fiskeområde. Målet är att nå ett resultat före årets slut. Detta möjliggör att avtalet efter riksdagsbehandling kan träda i kraft den 1 januari 2009. Utskottet anser att motion MJ252 (c) bör lämnas utan vidare åtgärd i avvaktan på resultatet av de fortsatta överläggningarna.

Strömmingsfisket i Bottenhavet och Bottenviken regleras av EU:s gemensamma fiskeripolitik som är ett fullständigt harmoniserat politikområde. Följaktligen följer finska och svenska fiskare i stora delar samma fiskeregler. Enligt inhämtade uppgifter skiljer sig strömmingsfisket i området mellan Finland och Sverige åt. Det finska fisket, som använder större fartyg som är utrustade med trålredskap, fångar i större utsträckning mindre fiskar. Det svenska fisket är riktat mot större matfiskar; det är kustnära och mindre båtar som fiskar med garn används. När det gäller surströmmingen är problemet för det svenska fisket att det inte längre finns gott om stor lekande strömming vid traditionella fiskeplatser. Det kan dock noteras att i biologiskt hänseende är beståndet på en säker nivå. Problemet är att kvaliteten och storleken på strömmingen har blivit sämre genom att det finns för mycket fisk i förhållande till födan. Det må låta motsägelsefullt, men ett ökat fiske på strömmingen skulle kunna vara en lösning för att

den lekande strömmingen (som är råvaran för surströmmingen) ska börja öka i storlek igen. Fiskeriverket har sedan länge uppmärksammat problemet, och vid verket pågår ett forskningsprojekt för att undersöka vad man kan göra för att få tillbaka den större lekande strömmingen. Vid Internationella havsforskningsrådet (Ices) pågår ett liknande projekt inom ramen för ett bilateralt forskningsprojekt mellan Sverige och Finland, vars huvudsakliga syfte är undersöka var de viktigaste lekområdena finns. Utskottet föreslår att motion MJ237 (c) yrkande 3 lämnas utan vidare åtgärd i den mån den inte tillgodosetts med vad som anförts.

Utskottet har tidigare redovisat att pilotprojekten för regional samförvaltning syftar till ett utökat samrådsförfarande som är viktigt även på nationell och lokal nivå (bet. 2006/07:MJU2). Det framgår av budgetpropositionen för 2007 att arbetet i de sex nationella samförvaltningsprojekten har fortgått med syfte att stärka samarbetet mellan fiskare, forskare och myndigheter såväl regionalt som nationellt. Samförvaltning innebär en utökad dialog mellan staten och brukarna, samt mellan brukarna, om förvaltningen av den lokala/regionala resursen. Samförvaltningsinitiativen har hittills fungerat som kontaktorgan i olika specifika frågor, såsom marina skyddade områden och effortreglering.

I rapporten Regional och lokal samförvaltning av fiske redovisade Fiskeriverket den 22 december 2006 ett regeringsuppdrag att leda och samordna minst fem pilotprojekt som syftar till att utveckla en lokal eller regional samförvaltning av fisket. Fiskeriverket föreslår bl.a. att Utredningen om en översyn av fiskelagen (Jo 2006:91) får tilläggsdirektiv att utreda frågor om samförvaltning m.m. Rapporten konstaterar att en utveckling mot ökad samförvaltning är beroende av ett aktivt stöd och resursförmedling från Fiskeriverket, länsstyrelserna samt andra myndigheter och att det nya arbetssättet förutsätter resursförstärkning hos såväl Fiskeriverket som länsstyrelserna. Rapporten kommer att remissbehandlas och därefter övervägas i Jordbruksdepartementet.

Inom ramen för den europeiska fiskerifonden 2007–2013 kommer det att finnas utrymme för lokala/regionala projekt att söka medel för att samordna olika aktiviteter som berör fisket och andra delar av landsbygdens näringar inom t.ex. naturturism. I förordningen för EFF definieras särskilda fiskeområden där det finns möjlighet att söka projektstöd för att säkra en hållbar utveckling för ett område. Tanken är att lokala grupper kan bildas och ta fram en strategi för att utveckla verksamheter inom sitt område. I de fall utvecklingsstrategin behöver beskrivas utförligare kan den sökande gruppen få visst ekonomiskt stöd till vidare arbete. Varje område ska avgränsas geografiskt. Fiskeriverket utser efter ett ansökningsförfarande de områden som blir aktuella. Varje område som utsetts får därefter en budget för att kunna genomföra projekt och investeringar för att genomföra den strategi som tagits fram. Vissa medel till administrativa kostnader kommer att finnas inom den budget som avsätts. Syftet med

åtgärderna för hållbar utveckling ska bl.a. vara att bevara det ekonomiska och sociala välståndet i dessa områden genom att stärka konkurrenskraften på olika sätt.

Utskottet, som i likhet med motionärerna anser att arbetet med lokal samförvaltning bör utvecklas, föreslår att motionerna MJ268 (fp) yrkande 2 och MJ366 (s) lämnas utan vidare åtgärd i avvaktan på resultatet av de överväganden som pågår.

Fiske i fjällområdet m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om fiske på statens vatten i fjällen och i Väner och Vättern.

Motionerna

Enligt motion MJ230 (s) är det krångligt att få fiska på statens mark om man är ute och fjällvandrar i de svenska fjällen. Man måste ha fiskekort på många sjöar och i de bästa vattnen är det ofta de bofasta som har fiskerätten. För att underlätta för fjällvandrare borde det vara möjligt att till ett rimligt pris lösa ett fiskekort som gör det tillåtet att fiska i alla statens sjöar under förutsättning att den fisk man tar upp anrättas och äts på plats.

I motion MJ358 (kd, fp, m, c) krävs åtgärder i syfte att utveckla och säkerställa fisket i Väner och Vättern för yrkesfiske, sportfiske och turism. Länsstyrelsen bör inta en samordnande roll mellan kommuner, yrkesfiskare, sportfiskeföreningar och båtägarföreningar för att åstadkomma en satsning inom ramen för EU:s landsbygdsutveckling med utbyggnad av anläggningar för fiskets utveckling.

Utskottets ställningstagande

Enligt 3 § rennäringsförordningen (1993:384) i dess lydelse från den 1 juli 2007 ska rätt till sådan småviltsjakt och sådant handredskapsfiske på statens mark ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjällen som inte bedrivs yrkesmässigt upplåtas under förutsättning att någon olägenhet av betydelse inte uppkommer för rennäringen och att jakten eller fisket inte inverkar menligt på miljön, turismen eller andra intressen. Vid upplåtelse av rätt till annan jakt eller annat fiske ska företräde ges till sådana personer för vilka jakten eller fisket är av väsentlig betydelse för deras försörjning (SFS 2007:128).

Fisket på statens mark i fjällen förvaltas av länsstyrelsen under stort hänsynstagande till det skydd rennäringen har enligt gällande lagstiftning (bet. 2005/06:MJU27). Det är således länsstyrelsen som beslutar om omfattningen av och villkoren för fiskeupplåtelser. Det finns möjligheter att i de

tre aktuella länen köpa fiskekort för begränsad tid och som gäller i flertalet vatten. En upplåtelse av rätt till fiske i alla dessa vatten skulle enligt utskottets mening medföra ett intrång i den rätt till fiske som medlem i sameby har och är därför inte möjlig. Utskottet vill erinra om att Jakt- och fiskerättsutredningen i januari 2005 överlämnade slutbetänkandet Jakt och fiske i samverkan (SOU 2005:116). I betänkandet föreslås införande av lokal förvaltning av jakten och fisket i bl.a. fjällen. Betänkandet bereds i Regeringskansliet. Utskottet föreslår att motion MJ230 (s) avstyrks i avvaktan på resultatet av det arbete som pågår.

Näringsministern anförde den 28 november 2006 i svar på skriftlig fråga 2006/07:160 om fisketurismen i Väner och Vättern att det finns minst 20 miljoner aktiva sportfiskare bara i Europa, av vilka ca 5–10 % reser internationellt för att fiska. Det viktigaste resemotivet för dessa turister är att få uppleva ett bra fiske. Finns detta fiske i en relativt orörd och ursprunglig naturmiljö påverkar också detta deras val av destination på ett positivt sätt. Sverige har kanske bättre naturliga förutsättningar än något annat europeiskt land för att på sikt kunna nå en ledande position på marknaden. Undersökningar av marknaden har påvisat en stor fisketuristisk potential för Sverige, förutsatt att entreprenörer kan förädla naturlig råvara till attraktiva hållbara produkter. Insatser för att främja utvecklingen av fisketurism behöver därför framför allt inriktas på att underlätta det fisketuristiska entreprenörskapet och på att öka attraktionskraften i produkterna. När det gäller att utveckla specifika destinationer ligger ansvaret och möjligheterna naturligen på lokala eller regionala aktörer.

För att främja turismens utveckling, och Sverige som resmål, satsar även staten årligen medel. För 2006 är anslaget för turistfrämjande drygt 100 miljoner kronor. Dessutom görs omfattande satsningar på turism bl.a. inom ramen för strukturfondsprogrammen och de regionala tillväxtprogrammen. I syfte att tillvarata de möjligheter som svensk turism står inför och öka antalet utländska besökare föreslår regeringen i budgetpropositionen för 2007 att anslaget för turistfrämjande under en treårsperiod, med start 2007, ska öka med 10 miljoner kronor per år för att möjliggöra utökad marknadsföring av Sverige som turistland utomlands. En särskild utredare ser över möjligheterna till ökade gemensamma marknadsföringsinsatser för svensk turism. Det finns skäl att se om ytterligare gemensamma insatser kan göras i samverkan mellan offentliga aktörer och turistnäringen, och då även med medverkan från aktörer på lokal och regional nivå.

I frågesvaret redovisas slutligen att regeringen nu har en ny nationell målsättning om att Sverige ska bli ett av världens bästa länder att starta och driva företag i. Det ska bli mer lönsamt och mindre krångligt att vara företagare. För att nå denna målsättning kommer en rad åtgärder att genomföras. Det handlar om stärkt rådgivning, satsning på kvinnors företagande, avgiftslättnader, regelförenkling och skattereduktioner. Ett ökat entreprenörskap särskilt bland unga människor, som är framtidens företagare, ska främjas.

Inom ramen för Europeiska fiskerifonden och landsbygdsprogrammet kommer det som nämnts tidigare att finnas möjligheter för lokala eller regionala projekt att söka medel för att samordna olika aktiviteter som berör fisket och andra delar av landsbygdens näringar inom t.ex. naturturism. Även inom landsbygdsprogrammet finns möjligheter att söka medel för olika samarbetsprojekt som utvecklar landsbygden. Fiskeriverket och länsstyrelsen har i dag en samordnande roll i det informations- och utvecklingsarbete som sker inom området. Fondens stöd till insjöfisket kommer att omfatta investeringar i anläggningar för insjöfiske för att förbättra säkerheten, arbetsförhållandena, hygien och produktkvaliteten. Även investeringar för att skydda miljön kan beviljas stöd. Fartyg för insjöfiske kan få stöd till modernisering i linje med fartyg för havsfiske. Dock är det inte tillåtet med stöd till konstruktion av fartyg för insjöfiske, detta för att inte äventyra balansen mellan den aktuella fiskeflottan och tillgängliga resurser.

Utskottet, som inte har någon annan uppfattning än den som framförs i motion MJ358 (kd, fp, m, c) om att fisket i Väner och Vättern bör utvecklas, finner att syftet med motionen i allt väsentligt tillgodosätts med vad som anförts. Motionen bör lämnas utan åtgärd.

Ålfiske m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om att trygga ålens fortbestånd, om kustnära ålfiske, om hållbart ålfiske i hela Europa och om begränsningar för svenskt fiske efter ål.

Jämför reservation 5 (s).

Motionerna

Regeringen bör enligt motion MJ223 (s) ta initiativ till en åtgärdsplan för att trygga ålens fortbestånd. Staten har ett ansvar för att ålutsättningen kan fortgå. Bolag bör inte få köpa sig fria från att ålarna ska kunna ta sig förbi kraftverken. För att åstadkomma nödvändiga förändringar krävs samverkan mellan kommuner, län, myndigheter och näringsliv.

I fråga om förändring av kustnära ålfiske anförts i motion MJ274 (m) att i den modell som skisserats av Fiskeriverket skulle endast de största kommersiella fiskarna få fortsätta med ålfiske. Den skattning som Fiskeriverket gjort vad gäller den svenska ålstammen innehåller osäkerheter. Enligt motion MJ296 (m) yrkande 4 har EG-kommissionen lagt fram ett förslag om att i stort sett förbjuda fiske efter blankål (vuxen ål) i norra Europa men att fortsätta med att fiska glasål (ålyngel) i stor skala i Sydeuropa. Detta är inte rimligt. I stället borde åtgärder vidtas så att vi kan ha ett hållbart ålfiske i hela Europa. Sverige bör enligt motion MJ378 (kd) yrkande 2 bevaka att de begränsningar som införs för svenskt fiske efter ål

motsvaras av begränsningar i övriga länder runt Östersjön. Hänsyn måste också tas till de förvaltningsåtgärder som Sverige, i motsats till andra länder, har tagit.

Utskottets överväganden

Ålbeståndet genomgår nu en allvarlig kris. Sedan 1970-talet har rekryteringen i hela Europa minskat drastiskt och är nu bara någon procent av vad den varit. Orsakerna är inte fullt klarlagda, men troligen är det en kombination av förluster av uppväxtområden i sötvatten, miljögifter, klimatförändringar och ett omfattande fiske. Ål infördes 2005 på den svenska rödlistan som akut utrotningshotad art.

Fiskeriverket inför från den 1 maj 2007 ett förbud för ålfiske med möjlighet till undantag för de fiskare som har en betydande del av sin inkomst från ålfiske. Om den grupp fiskare som bedriver småskaligt kust- och insjöfiske och som har ål som en viktig del i sitt fiskeri skulle tvingas avstå från ålfisket kan hela deras verksamhet äventyras. Det är Fiskeriverkets uppfattning att sport- och fritidsfisket kan bära förlusten av möjligheten att fiska ål utan lika allvarliga konsekvenser.

I september 2005 kom den europeiska kommissionen med ett förslag till en ny rådsförordning om återhämtning av beståndet av europeisk ål. Förslaget innebär att varje medlemsland ska upprätta en nationell förvaltningsplan för ål som ska godkännas av kommissionen (bet. 2006/07:MJU2). Arbetet med en nationell förvaltningsplan för ål påbörjades under 2006. Förhandlingar om förslaget till ny rådsförordning pågår. Förslaget innebär bl.a. att ålyngel som fortfarande kommer i överskott till vissa flodmynningar i Sydeuropa används för utsättning i stället för att exporteras ut ur Europa eller ätas upp. Omflyttning och utsättning av ålyngel från de flodmynningar i södra Europa där det fortfarande finns ett överskott av invandring kan förbättra situationen och stärka ålbeståndet i Europa. Sverige välkomnar förslaget. Förslaget till en ny rådsförordning om återhämtning av beståndet av europeisk ål (13139/05 PECHE 203) behandlades vid jordbruks- och fiskerådets möte den 16–17 april 2007 men ministrarna kunde inte enas om hur den europeiska ålen ska räddas och beslutet har skjutits upp till i sommar.

Fiskeriverket och Kammarkollegiet har nyligen till regeringen redovisat hur den hittillsvarande verksamheten med omprövning och tillsyn av vattendomar har bedrivits och lämnat förslag till hur denna verksamhet kan utökas och effektiviseras. Enligt rapporten är den största skada som vattenkraftsutbyggnaderna åsamkat ålen den dödlighet som uppstår när ål vid utvandring passerar genom kraftverksturbiner. Turbinpassage kan ge upphov till en dödlighet om 90 % per kraftverk. Fiskeriverket har inlett överläggningar med de stora kraftbolagen för att söka uppnå frivilliga åtaganden från bolagens sida. Den mycket svåra situationen för den europeiska ålen gör det enligt rapporten angeläget att, så långt möjligt, prioritera

ålen vid kommande omprövningar, och problemet med turbindödligheten måste minskas eller lösas för att antalet omprövningsmål med avseende på ål ska kunna ökas.

Jordbruksministern anförde i januari 2007 i svar på interpellation 2006/07: 163 om konsekvenser av nya bestämmelser för ålfisket att den viktigaste åtgärden för att ge de svenska yrkesfiskarna möjlighet att fiska ål även i framtiden är att förbättra den biologiska resurssituationen, dvs. att det finns tillräckligt med ål att fiska. I dag minskar rekryteringen av ål fortfarande och arten är i en mycket allvarlig situation. Inom den gemensamma fiskeripolitiken har den allvarliga biologiska situationen för ålen uppmärksamats, och kommissionen har presenterat ett förslag till rådsförordning om åtgärder för återhämtning av det europeiska ålbeståndet. Det är viktigt att Sverige och övriga länder inom gemenskapen arbetar för att tillräckligt kraftfulla åtgärder för att rädda ålen snarast införs. Vidtar man inga åtgärder kommer ålen sannolikt att utrotas, och därmed försvinner även fisket.

Vidare anfördes att när den biologiska situationen för en fiskart är så allvarlig som för ålen innebär åtgärder för att försöka rädda den oundvikliga restriktioner i fisket. Det är dock mycket viktigt att även åtgärda andra faktorer som påverkar ålens överlevnad, t.ex. minskad åldödlighet i fasta kraftverksinstallationer som turbiner och pumpar. Då det gäller ett och samma europeiska ålbestånd är det särskilt viktigt att också åtgärder vidtas på europeisk nivå. Utöver det nationella förbudet mot ålfiske tas andra initiativ och åtgärder fram som kan vara av betydelse för ålens situation. På svenskt initiativ har inom Citeskonventionen, konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter, givits förslag för att främst försöka begränsa den omfattande handeln med europeisk ål för direkt konsumtion och vidare odling i tredjeland så att artens överlevnad inte äventyras.

I interpellationssvaret anfördes att dammar och vattenkraftverk utgör såväl vandringshinder för uppväxande ålyngel som en orsak till dödligheten hos utvandrande blankål. Åtgärder för att minska problemet kan kräva att vattendomar ändras. Jordbruksministern redovisade att han även haft möte med bl.a. kraftindustri, yrkesfiskare och sportfiskare om hur situationen för ålen kan förbättras. Sammanfattningsvis vidtar regeringen ett antal åtgärder för att säkra ålbeståndets fortlevnad så att ålfiske ska kunna bedrivas även i framtiden.

Utskottet föreslår med det anförda att motionerna MJ223 (s), MJ274 (m), MJ296 (m) yrkande 4 och MJ378 (kd) yrkande 2 lämnas utan vidare åtgärd i avvaktan på resultatet av det arbete som pågår.

Laxfiske

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om lax och den s.k. hemälvsprincipen.

Motionen

I motion MJ377 (s) anføres att under lång tid har laxbeståndet i bl.a. Kalix älv varit utsatt för ett omfattande drivgarnsfiske på blandbestånd i södra Östersjön, vilket resulterat i att älvens naturlaxbestånd näst intill utrotats. 1996 upprättades Salmon Action Plan med målsättningen att minst 50 % av varje individuell naturlaxälvs reproduktionsmöjligheter ska uppnås före år 2010. Planen har räddat bl.a. Kalix älvs laxbestånd. Salmon Action Plan ska nu avslutas. Det är viktigt att de nya riktlinjer som ska tas fram utformas på ett sådant sätt att förutsättningar skapas för att den lax som produceras i en älv, exempelvis Kalix älv, ska kunna återvandra till just den älven. Den s.k. hemälvsprincipen bör praktiseras för att tillåta mer lax att nå sina hemälvar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har uttalat att reformen av EU:s gemensamma fiskeripolitik har medfört en skärpning av politiken i syfte att uppnå ett mer uthålligt och ekosystemanpassat fiske (bet. 2006/07:MJU2). Fortfarande förekommer dock överkapacitet i fiskeflottan och överutnyttjande av fiskbestånden m.m. Dessutom visar Ices vetenskapliga rådgivning att många av unionens fiskbestånd befinner sig utanför biologiskt säkra gränser. Detta gäller särskilt torskbestånden i Nordsjön och Östersjön.

Ett viktigt exempel på förändrat ekonomiskt nyttjande av fiskresursen är vildlaxen, där det ekonomiska värdet av den fisk som fångas inom fisketurismen av sportfiskare vida kan överstiga värdet då samma fisk fångas av det traditionella yrkesfisket och säljs på matfiskmarknaden (bet. 2006/07: MJU2). Det finns sannolikt möjligheter att tillvarata ett högre ekonomiskt värde av flera fiskarter än lax genom ökad betalningsvilja inom sportfiske och fisketurism.

EU:s ministerråd beslutade den 22 mars 2004 att fisket med drivgarn i Östersjön ska fasas ut och förbjudas fr.o.m. den 1 januari 2008. Detta beslut kommer sannolikt att ha stor betydelse för återhämtningen av vildlaxbestånden i Östersjön med tillrinnande älvar. Olika typer av fiskeregleringar samt restaureringsåtgärder i rinnande vatten och mynningsområden som syftar till att underlätta för vandringsfisk att kunna vandra mellan sina olika miljöer är även av stor betydelse.

Åtgärdsprogrammet för lax (Salmon Action Plan, SAP), dvs. den internationella aktionsplanen för Östersjölaxen, har målsättningen att uppnå minst 50 % av den potentiella produktionen av vild lax senast år 2010.

Planen, som får anses ha varit framgångsrik, har resulterat i att den totala produktionen av vild lax i Östersjön har ökat (bet. 2005/06:MJU27). Det långsiktiga produktionsmålet på minst 50 % av ursprunglig nivå har även det uppnåtts i flertalet av de större laxälvarna i Bottniska viken, men det finns fortfarande ett antal mindre laxälvar med svaga laxstammar där beståndsutvecklingen inte har varit lika positiv.

SAP har legat under det regionala organet International Baltic Sea Fisheries Commission som nu har upphört. Under det kommande året ska EG-kommissionen arbeta med att utforma SAP till ett förordningsförslag inom den gemensamma fiskeripolitiken. En viktig del av SAP, förutom att värna de älvegna vildlaxbestånden, har varit att all odlad lax ska fettfeneklippas för att man ska kunna utveckla ett selektivt yrkesfiske på den odlade laxen. Inom ramen för arbetet med att utveckla ett selektivt fiske på den odlade laxen i Östersjön är all odlad lax som sätts ut i Östersjön från svenska laxodlingar fr.o.m. våren 2004 fettfeneklippt. Genom detta förväntas förutsättningar ges för att fettfeneklippt lax under år 2006 ska kunna fiskas inom ett terminalfiske, dvs. fiske som inriktas på den odlade laxen. Syftet med terminalfisket är att maximera fisket på den odlade laxen, samtidigt som det kan skapas möjligheter för vilda laxar att uppsöka sina lekplatser.

Av 2007 års budgetproposition framgår att Sverige arbetar för att SAP ska fortgå inom den gemensamma fiskeripolitiken. Med koppling till SAP har Fiskeriverket fått i uppdrag att göra en översyn av behovet av åtgärder för att ytterligare förbättra uppvandringen av vildlax och havsöring och produktionen av smolt i de svenska laxälvarna där den tidigare produktionsförmågan inte har uppnåtts. Uppdraget ska redovisas senast den 1 december 2007. I det påbörjade arbetet med att ta fram ett förordningsförslag för en laxhandlingsplan är det viktigt att följa den vetenskapliga rådgivningen om utvecklingen av vildlaxbestånden liksom att ta vara på erfarenheter från det tidigare arbetet inom SAP och synpunkter från olika intressegrupper och olika kategorier fiskande.

Utskottet konstaterar att Sverige arbetar för att SAP ska fortgå inom den gemensamma fiskeripolitiken och finner därmed att syftet med motion MJ377 (s) i allt väsentligt har tillgodosetts. Motionen bör lämnas utan vidare åtgärd i avvaktan på resultatet av det arbete som pågår.

Fiskerikontroll

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om förbättrad statistik, översyn av hanteringen av fiskerimål, en internationell kontrollstyrka, effektiv och samordnad kontroll och ökade sanktionsmöjligheter mot överträdelser av bestämmelser på fiskeområdet.

Jämför reservationerna 6 (s), 7 (v) och 8 (mp).

Motionerna

I fråga om en internationell kontrollstyrka för fisket inom EU anförs i motion MJ301 (s) att kontrollen av svenskt fiske är mycket effektiv. Svenska fiskare har små möjligheter att fuska. Enligt motionären måste de som inte följer lagarna stoppas, annars kommer torskfisket att helt slås ut. Det borde alltså skapas en internationell kontrollstyrka som kan operera inom alla EU-länder.

I motion MJ309 (mp) yrkande 1 efterlyses bättre statistik över den andel överträdelser mot fiskeribestämmelser som resulterar i påföljd. Vidare bör skälen till att överträdelser inte leder till påföljd redovisas. Undermålig svensk fiskerikontroll undergräver enligt motionären Sveriges möjligheter att kräva förbättringar i andra länder. Enligt motionens yrkande 2 bör det göras en översyn av hanteringen av fiskerimål i senare led. I det sammanhanget bör bl.a. ett system med kvarhållning av fartyg under utredningstiden övervägas, samtidigt som utredningstiderna måste förkortas.

För att underlätta för yrkesfiskarna och garantera mesta möjliga säkerhet till sjöss bör enligt motion MJ365 (s) 100-kilosregeln ses över och omprövas. Denna innebär att den fiskare som fångat minst 100 kilo fisk måste lossa denna när man går i hamn. Genom att lossa mindre partier blir priset sämre än om man gör samlad lossning. Syftet med 100-kilosregeln är att förbättra kontrollen.

Enligt motion MJ378 (kd) yrkande 4 är fungerande kontroll en central del av en effektiv förvaltning. För att göra det möjligt för den enskilde fiskaren att följa regelverket bör reglerna vara tydliga, ändamålsenliga, konsekventa och likalydande för fiskare från olika länder som bedriver samma fiske.

Regeringen bör enligt motion MJ390 (v) yrkande 23 aktivt verka för en effektiv och samordnad kontroll av hela produktionskedjan fiske–beredningsindustri–transport. Fusket och svartfisket måste stoppas. Vidare bör regeringen verka för att EU:s nya kontrollmyndighet för fiskepolitiken ges ökade sanktionsmöjligheter mot svartfiske (yrkande 24). Regeringen bör också agera internationellt för att skärpa sanktioner mot överträdelser av bestämmelser på fiskeområdet (yrkande 25).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare konstaterat att fiskbeståndens tillstånd påverkas bl.a. av illegalt fiske (bet. 2006/07:MJU2). Det gäller särskilt torskbestånden i Östersjön där Ices bedömning är ett illegalt fiske motsvarande ca 40 % av den fastställda kvoten. Detta ställer allt större krav på kontrollmyndigheternas förmåga att genomdriva såväl den nationella politiken som GFP. Det är uppenbart att en mer effektiv kontroll är viktig för att målen för GFP ska kunna uppnås.

De två huvudaktörerna inom den svenska fiskerikontrollen är Fiskeriverket och Kustbevakningen. Fiskeriverket har det övergripande ansvaret och har sedan den 1 januari 2007 också ansvaret för landnings- och kvalitetskontrollen. Fiskeriverkets ansvar omfattar all fiskerikontroll som inte åligger någon annan myndighet att utföra. Verket har dessutom ett övergripande ansvar för uppföljning av sådan fisketillsyn som bedrivs av länsstyrelser och fisketillsynsmän. Kustbevakningen är ansvarig för kontrollen till sjöss. Genom att flytta delar av fiskerikontrollen från Kustbevakningen till Fiskeriverket kan kontrollen förväntas bli mer effektiv. Det bör vara mest ändamålsenligt och effektivt att en och samma organisation svarar för all landbaserad fiskerikontroll, såväl landningskontroll som övrig landbaserad kontrollverksamhet. Samtidigt är det viktigt att samarbetet mellan Fiskeriverket och Kustbevakningen fortsätter att fördjupas, bl.a. inom ramen för det gemensamma fiskerikompetenscentret (bet. 2006/07:MJU2).

Fiskeriverket har, tillsammans med Kustbevakningen, inrättat ett gemensamt fiskerikompetenscenter (FKC) där personal från båda myndigheterna arbetar i gemensamma lokaler. FCK förväntas få en viktig roll i att stärka och effektivisera fiskerikontrollen och fördjupa samarbetet mellan Fiskeriverket och Kustbevakningen. Den samverkande enheten bearbetar och analyserar uppgifter från fisket, följer upp och planerar det riskanalyserande arbetet. Centret fungerar också som kontrapunkt mot näringen och andra aktörer inom fiskerikontrollen.

I samband med att Fiskeriverket övertog ansvaret för landningskontrollen från Kustbevakningen, och som en del i verkets övergripande ansvar för fiskerikontrollen i Sverige, har verket avsatt resurser för att förstärka kontrollen även av de efterföljande leden. Flera åtgärder har införts, och inriktningen på arbetet kommer att bedrivas mer riskanalysbaserat än tidigare. Även en utökad kontroll av handelsledet är planerad. En utökad kontroll av beredningsindustrin genom räkenskapskontroll för att möjliggöra upptäckt av orapporterade fångster kommer att inledas under år 2007. Inriktningen på en riskanalysbaserad kontroll ska ytterligare utvecklas för att bättre styra kontrollinsatserna mot beteenden och aktörer som bedöms medföra risk för oegentligheter.

Fiskeriverket lämnar årligen i sin årsredovisning en uppföljning av fiskerikontrollen med tillhörande statistik. Där finns även statistik tillgänglig över åttalsanmälningar och domar som härrör från verkets administrativa

uppföljning av fisket. Enligt årsredovisning har 154 ärenden anmälts till åklagare mellan åren 2001 och 2005. Av dessa har 60 % lett fram till lagföring.

Inom EU är fiskerikontrollen en prioriterad fråga. EU:s kontrollmyndighet inrättades under våren 2005. En myndighetschef tillsattes i juni 2006, och Sverige finns representerat i myndighetens styrelse. Myndigheten har påbörjat sitt arbete och planerar bl.a. att under året samordna gemensamma kontrollinsatser av torskfisket i Östersjön respektive Västerhavet. Avsikten är att successivt utveckla samarbetsformer för att stärka fiskerikontrollen och effektivisera resursanvändningen. Verksamheten möjliggör inspektioner i andra medlemsstaters vatten av egna kontrollanter. Dessutom kan gemenskapsinspektörer verka i gemenskapsvatten inom ramen för olika kontrollprogram.

Fiskeriverket ska enligt regleringsbrevet för 2007 redovisa samarbete och samverkan med andra länder, särskilt kring Östersjön, avseende frågor som rör fiskerikontroll.

Vid riksdagsbehandlingen av 2007 års statsbudget redovisades att ett utökat antal fartyg inför 2005 utrustades med satellitövervakningssystem, VMS (Vessel Monitoring System). Genom en ökad VMS-användning och de nämnda regleringarna har förutsättningar skapats såväl för förbättrad dokumentation som för uppföljning av fiskets regelefterlevnad samt bättre nyttjande av fiskemöjligheter eftersom fisket kan hållas öppet längre.

Genom beslut den 25 januari 2007 beslutade regeringen att en särskild utredare ska göra en översyn av regleringen av Kustbevakningens befogenheter i den brottsbekämpande och ordningshållande verksamheten samt lämna förslag till en modernare och mer ändamålsenlig författningsreglering (dir. 2007:5). Syftet med översynen är att skapa förutsättningar för ett effektivare utnyttjande av samhällets samlade resurser för att förebygga, förhindra, upptäcka och utreda brott och ordningsstörningar till sjöss och i kustnära områden. Uppdraget ska redovisas senast den 30 april 2008.

Fiskesanktionsutredningen har nyligen överlämnat betänkandet Administrativa sanktioner på yrkesfiskets område (SOU 2007:20). Utredningen har haft i uppgift att överväga en vidgad användning av administrativa sanktioner på yrkesfiskets område. Bakgrunden till uppdraget är att det nuvarande sanktionssystemet har brister från effektivitetssynpunkt. Utredningen bedömer att sanktionsavgifter erbjuder ett enkelt, snabbt och effektivt beivrande av vissa regelbrott. Förslaget syftar också till att överträdelse ska beivras i högre utsträckning än tidigare. Avgift ska kunna åläggas den yrkesfiskare som överträder vissa bestämmelser om anmälnings- och rapporteringsskyldighet. De överträdelse som kan medföra sanktionsavgift undantas därmed från det straffbara området. Fiskeriverket ska enligt förslaget besluta om sanktionsavgift i det enskilda fallet. Utredningen föreslår vidare en komplettering av gällande lagstiftning genom att Fiskeriverket får möjlighet att också fatta interimistiska beslut om återkallelse av yrkesfiskelicens och far-

tygstillstånd på viss tid. Ett sådant beslut ska kunna fattas i avvaktan på en lagakraftvunnen brottmålsdom, om det föreligger sannolika skäl för att ett allvarligt brott har begåtts. Förslaget bereds i Jordbruksdepartementet.

I svar på skriftlig fråga 2006/07:887 om landningskontroll av fisk anför den 21 mars 2007 att frågeställaren hänvisar till en rapport från kommissionen där det framgår att det orapporterade fisket är utbrett i Östersjön. Att kontrollen fungerar väl är enligt jordbruksministern avgörande för att vi ska kunna upprätthålla ett hållbart torskfiske i Östersjön. Internationella havsforskningsrådet (Ices) har tidigare uppskattat överfisket av torsk i Östersjön till 35–40 %. Kommissionens rapport bekräftar nu att det förekommer omfattande orapporterat torskfiske.

Regeringen tar dessa uppgifter på stort allvar och ämnar vidta åtgärder såväl nationellt som inom EU för att motarbeta det illegala fisket i Östersjön. Mycket av arbetet pågår i samarbete med övriga EU-stater. För närvarande pågår förhandlingar om en ny förvaltningsplan för torskfisket i Östersjön, och kontrollreglerna är viktiga inom ramen för detta arbete. Grunden till kommissionens rapport baseras på data som samlats in under 2005–2006. Vid överföringen av ansvaret för den landbaserade fiskerikontrollen fick Fiskeriverket ett ökat anslag om sammanlagt 19 miljoner kronor för att arbeta med fiskerikontroll. Ett system för riskanalysbaserad kontroll byggs upp, vilket ska underlätta möjligheten att identifiera de fartyg som regelmässigt bryter mot kontrollföreskrifterna. Jordbruksministern avser att på flera fronter arbeta för förbättringar.

Utskottet, som anser att det är positivt att inriktningen på arbetet med fiskerikontrollen kommer att bedrivas mer riskanalysbaserat än tidigare, föreslår att motionerna MJ301 (s), MJ309 (mp) yrkandena 1 och 2, MJ378 (kd) yrkande 4 och MJ390 (v) yrkandena 23–25 lämnas utan vidare åtgärd i avvaktan på resultatet av det arbete som pågår.

Utskottet har inhämtat att för år 2007 gäller den s.k. 175-kilosregeln (som under år 2006 var en 100-kilosregel) för torskfisket i Östersjön. Bestämmelsen finns reglerad i förordning (EG) nr 1941/2006 och innebär i princip att ett fartyg inte får ha mer än 175 kilo ombord när man påbörjar fisket om fartyget inte är utrustat med satellitföljare, s.k. VMS. Hos de svenska kontrollmyndigheterna är det känt att bestämmelsen innebär problem för det småskaliga fisket.

Under inledningen av år 2006 förekom det i viss begränsad utsträckning också en mer praktisk tillämpning av bestämmelsen med ett system med förhandsanmälan till Kustbevakningen. Efter att EG-kommissionen skriftligen riktat kritik mot Sverige i frågan kunde ett sådant förfarande inte tillåtas fortgå och tillämpningen skärptes. Regelns syfte är, enligt kommissionen, att minska risken för underrapporterat eller orapporterat fiske.

För närvarande pågår inom EU ett arbete med att ta fram en flerårsplan som reglerar torskfisket i Östersjön. I föreliggande förslag från kommissionen ska ett fartyg inte tillåtas ha någon torsk ombord när fisket påbörjas.

För att underlätta för fiskerinäringen har Sverige fört fram att nivån i stället bör vara 300 kilo. Med det anförda förslår utskottet att motion MJ365 (s) avstyrks.

Strukturfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om att reservera tonnage och motorstyrka för Norrlandsfiskare, om kreditgarantier och om det småskaliga skärgårdsfisket.

Motionerna

Fiskeriverket bör enligt motion MJ237 (c) yrkande 1 reservera tonnage och motorstyrka (kW) för Norrlandsfiskare. En framtidsfråga för Norrlandskusten är att behålla ett trålfiske. Det finns bestämmelser om en minskning av fiskeflottans storlek som har medfört att det uppstått en handel med tonnage och kW på båtarna. Denna handel har drabbat fisket i Bottenhavet hårt. Med hänvisning till den dåliga lönsamheten för fiske med små båtar bör det göras möjligt att kostnadsfritt ställa tonnage och kW till Norrlandsfiskarnas föfogande. Enligt motionens yrkande 2 bör det införas kreditgarantier med rimliga krav på säkerhet för inköp och utrustning av moderna båtar.

Regelverket bör enligt motion MJ290 (fp) ses över så att det småskaliga skärgårdsfisket värnas. Enligt en EG-förordning från december 2002 får den svenska fiskeflottans kapacitet inte öka. Innebörden av regelverket är att om en licensierad yrkesfiskare vill öka sin fångstkapacitet måste fiskaren köpa kapaciteten av någon annan. För att på sikt rädda fiskbestånden av exempelvis torsk och strömming är grundtanken bakom förordningen bra – genom regelverket kan fiskbestånden tryggas. Reglerna är dock inte anpassade efter det småskaliga skärgårdsfisket.

Utskottets ställningstagande

Reformen av GFP har ändrat förutsättningarna för och inriktningen av stödet. I enlighet med GFP-reformen ska strukturåtgärderna inte bidra till en ökad fiskeansträngning utan främja en hållbar balans mellan fiskekapacitet och dess fiskemöjligheter. De medel som respektive medlemsstat tilldelas från fiskerifonden ska finansieras med en lika stor del nationell offentlig medfinansiering. Förberedelser inför kommande programperiod pågår. Ett nytt inslag i programarbetet är arbetet med en nationell strategisk plan. Planen ska inte bara täcka de traditionella aspekterna av finansiellt stöd utan också omfatta alla faktorer som påverkar sektorn.

Utskottet har tidigare uttalat att en modernare teknik ofta innebär en rationalisering som möjliggör ett effektivare fiske. Det innebär att en minskning av flottans kapacitet inte nödvändigtvis behöver innebära en minskad fiskeansträngning (bet. 2006/07:MJU2).

Den europeiska fiskerifonden, EFF, är inriktad på målen för den reformerade gemensamma fiskeripolitiken. Målen för EU:s andra politikområden, som miljö och sysselsättning, är bättre integrerade än i äldre bestämmelser, och fonden följer en mer sammanhängande strategi. Det föreslås förenklingar i programmens administration och rapportering.

EFF är inte en strukturfond och är därmed inte en del av sammanhållningspolitiken. Det finns emellertid tydliga kopplingar till strukturfonderna och de målsättningar som har angivits för sammanhållningspolitiken. Som exempel ska prioritet ges för konvergensområden. EFF har även inslag av landsbygdsutveckling, vilket kommer att kräva samordning med övriga fonder som finansierar insatser på landsbygden.

Stödet ska stimulera och följa upp anpassningen av fiskeflottorna till tillgängliga resurser, i synnerhet de flottor som är inriktade på hotade fiskbestånd. Det är inte längre tillåtet att ge stöd som ökar fisketrycket. I stället kommer EFF att finansiera åtgärder som ska skydda havets tillgångar och miljön och som ska förhindra förstöringen av de marina ekosystemen. Mer selektiva och miljövänliga fiskemetoder främjas, vilket kommer att bidra till att stärka miljönslaget i den reformerade fiskeripolitiken. Det finns fler alternativ när det gäller byte av fiskeutrustning av selektivitetsskäl och för att skydda utrustningen och fångsten från rovdjur, t.ex. sälar.

Med den nya fonden lägger man större vikt än tidigare vid EU-stödets sociala och ekonomiska dimensioner. Medlemsstaterna kommer bl.a. att uppmanas att lägga fast sina strategier med tanke på att bevara mänskliga resurser och säkra hållbar sysselsättning i näringen.

Stödet till motorbyte har utformats så att fisket totalt sett inte ökas utan snarare minskas. Större fartyg får inget sådant stöd om de inte minskar motoreffekten. Inom det småskaliga fisket (fartyg som är mindre än 12 meter och som inte använder släpredskap) får den nya motorns effekt inte överstiga den utbytta motorns. Eftersom de inte använder släpredskap, har motoreffekten mindre betydelse för deras förmåga att fånga fisk.

Särskild vikt läggs vid småskaligt kustfiske (dvs. fiske med fartyg som har en totallängd av högst 12 meter och som inte använder släpredskap), för att bidra till omstruktureringen av denna del av fiskeflottan. Ägare av småbåtar kan erbjudas fördelaktiga ekonomiska villkor när de investerar för att förbättra selektiviteten, säkerheten och de hygieniska förhållandena. Det framgår av kommissionens webbadress att fiskefartygen inom det småskaliga fisket utgör ca 80 % av alla fiskefartyg i EU, men deras totala kapacitet i tonnage uppgår till mindre än 15 % av fiskeflottans totala kapacitet i EU. Det småskaliga fisket sysselsätter ca 50 % av alla fiskare i EU. Eftersom fångsterna ofta är för små för att tas i land och säljas någon

annanstans än i hemmahamnen, spelar det småskaliga fisket en viktig roll för lokalsamhällellenas ekonomi i kustregionerna och den sociala sammanhållningen i kustsamhällena.

Regleringen av fiskeflottans storlek, mätt i kapacitet, har överlämnats till medlemsstaten och begränsas endast av en fastställd maximal kapacitet som inte får överskridas och minimikrav på hur stor kapacitet som ska föras ut ur flottan då ny kapacitet förs in. EU:s medlemsstater måste fr.o.m. den 1 januari 2003 följa ett system för inträde och utträde i fiskeflottan. Fiskeflottans kapacitet mäts i bruttoton och maskinstyrka och innebär att inträde av ny kapacitet måste kompenseras med minst motsvarande utförsel av kapacitet, under förutsättning att införseln inte sker på grund av säkerhetshöjande åtgärder ombord. Kapacitet som förs ut till följd av offentligt stöd för skrotning av fiskefartyg kan inte ersättas.

Sedan december 2003 finns ett utförselkrav som innebär att fartyg på väst- och sydkusten, andra än fartyg under 12 meter som bedriver fiske med passiva redskap, måste föra ut 110 % av den kapacitet de avser föra in. På ostkusten gäller från samma datum att endast samma kapacitet som förs in behöver föras ut. Genom de högre utförselreglerna på väst- och sydkusten skapas ett kapacitetsutrymme över tid, vilket kan användas antingen för att minska den totala svenska flottkapaciteten eller för att möjliggöra lättnader vid införsel av fartyg inom vissa regioner.

Fiskeriverket har inventerat den kapacitet som utgörs av fartyg som har hemmahamn på Norrlandskusten och som förts in i fiskeflottan fr.o.m. den 1 januari 2003, dvs. när EU:s krav på utförsel vid inträde av kapacitet i medlemsländernas fiskeflottor infördes. Den införda kapaciteten uppgår till ca 260 bruttoton och 4 900 kW. Det kapacitetsutrymme som skapats på grund av ovannämnda högre utförselkrav vid införsel av kapacitet på väst- och sydkusten motsvarar ca 360 bruttoton och knappt 1 000 kW.

Enligt inhämtade uppgifter kan regionala kapacitetsramar med skillnader i införselkrav mellan områden leda till att en fartygsägare endast kan sälja sitt fartyg vidare inom den aktuella regionen. Det kan medföra att fartygsägare som tidigare köpt sin kapacitet får se sina värden sjunka för bruttoton och kilowatt. En betydande lättnad i införselkraven i vissa områden kan också fungera som en frizon som leder till stora öknings av fartygskapacitet och fiskeansträngning i området. Den historiska utvecklingen av kapacitetsinförseln kan därmed inte ligga till grund som prognos för ett nytt system med minskad införsel i vissa regioner. Regionala undantag för införseln av fartygskapacitet försvåras av att flera fiskefartyg bedriver fiske på flera kuststräckor och i olika regioner. Erfarenheter har också visat att högre införselkrav på andra kuststräckor leder till att få fartygsaffärer genomförts.

Utskottet instämmer i vad som anförs i motion MJ290 (fp) om att de nu redovisade reglerna inte är anpassade efter det småskaliga skärgårdsfisket, men finner inte skäl att göra något uttalande med anledning av motionen. Motionen bör lämnas utan vidare åtgärd.

Möjligheterna för bidrag eller kreditgarantier för inköp och modernisering av fiskebåtar regleras av regelverket inom Europeiska fiskefonden, EFF. Sveriges operativa program för perioden 2007–2013 utarbetas för närvarande. Stödmöjligheterna begränsas av att investeringar ombord inte får öka fartygens förmåga att fånga fisk eller öka lastrummet. Bidrag till inköp av fiskefartyg kan endast lämnas till yngre fiskare och till ett begagnat fiskefartyg enligt särskilda kriterier inom ramarna för socioekonomiska åtgärder. Utskottet har ingen annan uppfattning än den som framförs i motion MJ237 (c) yrkandena 1 och 2 om att vi bör ha en modern fiskeflotta som kan bedriva ett effektivt fiske och som tillgodoser behoven av en god arbetsmiljö. Motionen bör i berörda delar lämnas utan vidare åtgärd i den mån den inte tillgodosetts av vad som anförts.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Långsiktigt hållbart fiske, punkt 2 (v, mp)

av Wiwi-Anne Johansson (v) och Tina Ehn (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07: MJ390 yrkandena 20, 21 och 26–28 samt avslår motionerna 2006/07: MJ248, 2006/07: MJ268 yrkandena 1 och 3, 2006/07: MJ305 yrkandena 1–3 och 2006/07: MJ378 yrkande 3.

Ställningstagande

Vi anser att EU:s fiskepolitik måste förändras i grunden. Fiskekvoterna bör till skillnad från i dag baseras på vetenskapliga uppskattningar och fiskestopp måste kunna införas för att värna hotade arter.

För att komma till rätta med svartfisket är ursprungsmärkning nödvändig. Konsumenter ska kunna välja fisk som fångats legalt med ekologiskt anpassade metoder. Ett märkningssystem i vilket det framgår för konsumenten hur många mil fångad fisk har transporterats innan den säljs bör utvecklas enligt principen att transporterna ska bära sina egna miljökostnader. En sådan märkning skulle ge både konsumenter och fiskare chans att tillsammans minska de långväga transporterna om tusentals mil till följd av att Nordsjöfisk packas i Kina för att sedan åter säljas i Norden.

Sverige bör också verka för selektiva fiskemetoder för att skona livet i haven.

Detta bör ges regeringen till känna.

2. Trålning i känsliga områden m.m., punkt 3 (v)

av Wiwi-Anne Johansson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:MJ390 yrkandena 29 och 30.

Ställningstagande

I dag fångas små unga fiskar som ännu inte lekt – och helt fel arter. Trållning i känsliga områden bör förbjudas, maskstorleken i nät bör öka, drivgarn förbjudas och allmänt nätfiske på grunda bottenar bör inte få förekomma.

Yrkesfisket måste struktureras om för att säkra fiskresursen och skapa rimliga förutsättningar för dem som är aktiva i näringen. Fiskeflottan bör förändras från storskaligt havsfiske till kustnära fiske och fiske i våra älvar med miljöanpassade fiskemetoder och redskap. Detta ger fler arbetstillfällen per fångat ton fisk och ökat värde på fisken.

Detta bör ges regeringen till känna.

3. Lokal samförvaltning m.m., punkt 4 (s)

av Carina Ohlsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s), Lena Hallengren (s), Aleksander Gabelic (s) och Maria Östberg Svanelind (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:MJ268 yrkande 2 och 2006/07:MJ366.

Ställningstagande

Lokal eller regional samförvaltning är en viktig del för att skapa förutsättningar för ett långsiktigt hållbart kust- och insjöfiske. Vi anser att yrkesfiskarna är beredda att ta ansvar för att få ett fiske i balans, men då måste de få verkliga förutsättningar för kunna ta detta ansvar. Det arbete som pågår i norra Bohuslän och i Halland med att utveckla lokal och regional förvaltning måste stödjas, inte minst genom att man följer upp och säkrar finansieringen av projekten.

Det finns förslag om att indela den svenska kusten i ett antal förvaltningsområden som knyts ihop i ett nationellt råd. Vi anser att det är ett förslag som regeringen bör överväga. Samtidigt är det angeläget att det kan kombineras med en ökad satsning på fisketurism.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

4. Det kustnära fisket m.m., punkt 5 (s, v)

av Carina Ohlsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s), Wiwi-Anne Johansson (v), Lena Hallengren (s), Aleksander Gabelic (s) och Maria Östberg Svanellind (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:MJ379 och avslår motionerna 2006/07:MJ237 yrkande 3 och 2006/07:MJ252.

Ställningstagande

För tre år sedan ställde sig riksdagen bakom den s.k. kustfiskepropositionen. Syftet med beslutet var att stärka och utveckla det ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbara kustfisket. I propositionen beskrevs kustfisket i positiva ordalag. Man pekade på betydelsen för landsbygdens utveckling, för den lokala sysselsättningen och för att tillhandahålla ett brett utbud av fisk på marknaden. Vidare anfördes att man ofta använder hållbara fiskemetoder i det kustnära fisket, och det finns utvecklingsmöjligheter för kustfisket som kan erbjuda produkter av hög kvalitet.

I en utredning som gjordes av ett antal länsstyrelser från 2005 med titel Fiskets framtid på södra ostkusten – utveckling eller avveckling, redovisas en negativ trend i fråga om sysselsättning, produktion, antal produkter och inkomster till yrkesfisket. I utredningen görs prognosen att utslagningen av det småskaliga och kustnära fisket som pågått under de senaste 15 åren kommer att fortsätta om inte den politiska inriktningen ändras. Det finns inga tecken som tyder på att ett yrkesmässigt fiske kommer att finnas kvar inom en tioårsperiod om man inte aktivt försöker ändra förutsättningarna för fiskets utveckling.

Det krävs en kraftsamling för att vända utvecklingen. Därför bör en handlingsplan med konkreta åtgärder upprättas för det kustnära fisket. Detta bör ges regeringen till känna.

5. Ålfiske m.m., punkt 7 (s)

av Carina Ohlsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s), Lena Hallengren (s), Aleksander Gabelic (s) och Maria Östberg Svanellind (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:MJ223 och avslår motionerna 2006/07:MJ274, 2006/07:MJ296 yrkande 4 och 2006/07:MJ378 yrkande 2.

Ställningstagande

Ålbeståndet har minskat kraftigt i hela Sverige liksom i övriga Europa. Vi har ett ansvar för att sätta in åtgärder på alla politiska nivåer. Också EG-kommissionen har uppmärksammat problemet. Priset på ålyngel är en tung kostnad för de fiskevårdsföreningar som säkerställer förekomst av ål genom utsättning. Vi anser att staten har ett ansvar för att ålutsättningen kan fortgå. Det är inte acceptabelt att bolag får köpa sig fria från att ålarna ska kunna ta sig förbi kraftverken.

De tidigare vandringsledningarna i Lagans vattensystem bör återskapas genom t.ex. trappor. Dagens barriärer i vattensystemet måste undanröjas för att man ska kunna behålla ålen men även för att utveckla det småskaliga fisket med fiskarter som öring. För att åstadkomma nödvändiga förändringar krävs samverkan mellan kommuner, län, myndigheter och näringsliv utmed Lagans vattensystem. Regeringen bör ta initiativ till en åtgärdsplan. Detta bör ges regeringen till känna.

6. Fiskerikontroll, punkt 9 (s)

av Carina Ohlsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s), Lena Hallengren (s), Aleksander Gabelic (s) och Maria Östberg Svanelind (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:MJ301 och 2006/07:MJ365 samt avslår motionerna 2006/07:MJ309 yrkandena 1 och 2, 2006/07:MJ378 yrkande 4 och 2006/07:MJ390 yrkandena 23–25.

Ställningstagande

Kontrollen av svenskt fiske är mycket effektiv. Svenska fiskare har små möjligheter att fuska. Innan en svensk fiskare får gå till hamn och lossa måste han anmäla till Kustbevakningen vilken hamn han går till och hur stor fångst han har. Syftet är att Kustbevakningen i god tid ska informeras om landningen så att kontrollenheter ska kunna finnas på plats vid landningen. Kontroller sker också ute till havs, s.k. flygande kontroll. Fusket inom svenskt fiske är minimalt.

Vi anser att de som inte följer lagarna måste stoppas, annars kommer torskfisket att helt slås ut. Det borde skapas en internationell kontrollstyrka som kan operera inom alla EU-länder.

För närvarande är fisket i Östersjön underställt en s.k. 100-kilosregel som motverkar ett effektivt fiske utan att förbättra kontrollen. Regeln innebär att fiskare som fångat minst 100 kg fisk måste lossa denna när man går i hamn. Det innebär att skeppare som söker hamn kvällstid för natt-sömn eller för att undvika dålig väderlek är tvungen att landa sin fisk. Genom att lossa mindre partier blir priset sämre än om man gör samlad lossning. Syftet med 100-kilosregeln är att förbättra kontrollen.

Men Sverige har tillämpat en fungerande praxis som går ut på att fartyget anmäler till Kustbevakningen att man angör hamn och fångstens storlek och skapar på så sätt en kontrollmöjlighet för Kustbevakningen. En annan möjlighet är att plombera lastrummet när man lägger sig vid kaj. Bägge dessa alternativ tillfredsställer behovet av kontroll samtidigt som man reducerar både arbetsmiljö- och sjösäkerhetsproblemen som 100-kilosregeln medför.

För att underlätta för yrkesfiskarna och garantera mesta möjliga säkerhet till sjöss behövs en översyn och en omprövning av 100-kilosregeln, inte minst mot bakgrund av de ovannämnda fungerande alternativen till regeln.

Detta bör ges regeringen till känna.

7. Fiskerikontroll, punkt 9 (v)

av Wiwi-Anne Johansson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07: MJ390 yrkan-dena 23–25 och avslår motionerna 2006/07: MJ301, 2006/07: MJ309 yrkan-dena 1 och 2, 2006/07: MJ365 och 2006/07: MJ378 yrkande 4.

Ställningstagande

Jag anser att fusket och svartfisket måste stoppas. En effektiv och samordnad kontroll av hela produktionskedjan fiske–beredningsindustri–transport bör utvecklas fortsättningsvis. EU:s nya kontrollmyndighet för fiskepolitiken bör vidare ges ökade sanktionsmöjligheter. Härutöver bör kännbara sanktioner mot överträdelse av bestämmelser på fiskeområdet införas.

Detta bör ges regeringen till känna.

8. Fiskerikontroll, punkt 9 (mp)

av Tina Ehn (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:MJ309 yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna 2006/07:MJ301, 2006/07:MJ365, 2006/07:MJ378 yrkande 4 och 2006/07:MJ390 yrkandena 23–25.

Ställningstagande

Den svenska fiskerikontrollen bör förbättras. EG-kommissionen presterar en tydligare analys av problemen kring svensk fiskerikontroll än de statliga myndigheterna. Myndigheternas uppföljning av vad som händer med målen är enligt min uppfattning bristfällig. Ingen statistik, ingen tydlig problembild, ingen analys och inga åtgärder redovisas. Jag anser att Kustbevakningen bör få i uppdrag att årligen följa upp och tydligt rapportera vad som har hänt med upptäckta överträdelser. Vidare bör Kustbevakningen eller annan lämplig myndighet, t.ex. respektive länsstyrelse, ange skälen till att ärenden har så långa utredningstider.

Regeringen bör vidare göra en översyn över hanteringen av fiskemål i de senare leden samt återkomma till riksdagen med förslag till förbättringar. I det sammanhanget bör bl.a. ett system med kvarhållning av fartyg under utredningstiden övervägas, samtidigt som utredningstiderna självfallet måste förkortas. Man bör också överväga effektiviseringar i systemet och jämföra med motsvarande system i andra länder.

Detta bör ges regeringen till känna.

Särskilda yttranden

1. Fiskeripolitik, punkt 1 (s)

Carina Ohlsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s), Lena Hallengren (s), Aleksander Gabelic (s) och Maria Östberg Svanelind (s) anför:

Ett alltför omfattande fiske har medfört att flera fiskbestånd, framför allt torsken, har minskat i Östersjön och i Västerhavet. Följderna av detta utfiske har stört hela havsekosystemet. När beståndet av torsk minskar ökar mängden skarpsill, som utgör föda för torsken. Skarpsill är nu den dominerande fisken i Östersjön. Flera andra fiskarter som ål och plattfisk har decimerats kraftigt.

Det utbredda fisket har även andra förödande konsekvenser, t.ex. att trålningen skadar bottenfaunan, att stora mängder bifångster slängs över bord och att fiskekvoterna överstiger det tal som rekommenderas av forskarna. Det illegala svartfisket är också ett mycket allvarligt problem.

Den tidigare socialdemokratiska regeringen insåg och uppskattade fiske-
rinäringens betydelse för en stor grupp människor i vårt land. Man hyste
förståelse för yrkesfiskarnas önskemål om fortsatt arbete och för kustsam-
hällenas kamp för överlevnad. Samtidigt var tillämpningen av försiktighets-
principen och ekosystemansatsen självklara faktorer i arbetet på ett
långsiktigt hållbart fiske.

Grunden för den socialdemokratiska fiskeripolitiken var – och är – den
helhetssyn som omfattar alla aspekter på ett fiske i kris. Det övergripande
målet är en ekologisk, ekonomisk och socialt hållbar produktion som speg-
lar konsumenternas efterfrågan.

Den socialdemokratiska regeringen beslutade att införa miljökonsekvens-
beskrivningar för nya fiskemetoder. Ett försöksprojekt initierades i Katte-
gatt med s.k. effortreglering, vilket innebär att danska och svenska fiskare
ska kunna ta upp allt som de fiskar under en begränsad tid, s.k. havdagar.
Fiskarna slipper slänga tillbaka den fångst som inte ingår i kvoten, enligt
den gamla kvotregleringen. Beräkningar visar att ca 40 % av all fångst
slängs tillbaka i havet, skadad och död.

Miljö- och jordbruksutskottet är enigt om att det krävs en långsiktig
hållbar fiskepolitik för att det svenska fisket ska kunna fortleva. Överfiske
och illegalt fiske måste förhindras. Och, hävdar vi, forskarnas råd måste
följas.

Det är det internationella havsforskningsrådet som har kunskap om de
biologiska gränserna och som vet var riskerna finns. Numera har vi t.ex.
förstått att sex av Sveriges tolv viktigaste fiskbestånd ligger utanför de bio-
logiskt säkra gränserna och att torskbeståndet på västkusten bara är 5 %
av vad det var för 30 år sedan. Vi måste lyssna på forskarna och se till att

det skapas en bättre dialog mellan dem och näringen. Alla aktörer måste vara överens om problembeskrivningen för att vi ska kunna dra åt samma håll.

De många sport- och fritidsfiskare som finns i Sverige omsätter varje år mer pengar än samtliga yrkesfiskare. De utövar sin verksamhet som hobby eller som en affärsrörelse på hel- eller deltid. Som företrädare för en växande fisketurism har de goda utvecklingsmöjligheter. Fisketurismens förutsättningar kan dock ytterligare förbättras genom utvecklade licenssystem för fisketurismföretagande, en lösning på frågan om fiskevårdsavgifter, nya möjligheter att bilda fiskevårdsområden etc.

Även vattenbrukarna har framtiden för sig som livsmedelsproducenter. De kan bidra till nya arbetstillfällen och fler utkomstmöjligheter i mindre tätbefolkade områden av landet. Ett miljöanpassat vattenbruk kan ha stor betydelse för konsumenternas efterfrågan på fisk och skaldjur. Musselodlingar bidrar dessutom till både livsmedelsförsörjning och miljöförbättringar.

Den klimat- och ursprungsmärkning som nu efterfrågas alltmer av konsumenterna ska givetvis omfatta även fiskeriprodukter. Märkningen ska kunna ge information om varifrån fisken kommer, hur långt den har transporterats och hur färsk den är. Konsumenten ska kunna avgöra om fisken är fångad på lagligt sätt. Därmed blir ursprungsmärkningen ännu en del i arbetet mot svartfisket. En enhetlig klimat- och ursprungsdeklaration har också stor betydelse när det gäller en miljöanpassad offentlig upphandling. Vårt önskemål är att den offentliga upphandlingen tar hänsyn till miljöeffekter och till sociala effekter under hela produktionskedjan.

För att värna den känsliga havsmiljön lät den socialdemokratiska regeringen inrätta ett antal skyddade kustområden, marina reservat, på fem platser i Sverige: Fifång i Stockholms skärgård, Nordre älv i Västra Götaland, Kungsbackafjorden, Knähaken i Skåne och Kronören i Västerbottens län. Ett fiskefritt område etablerades också vid Gotska sandön. Vi menar att detta är en framkomlig väg för att skydda fisket och fiskemiljöerna, och vi ser gärna att planerna på 14 nya marina reservat fram till år 2010 förverkligas.

2. Fiskeripolitik, punkt 1 (mp)

Tina Ehn (mp) anför:

Beskrivningen av EU:s fiskeripolitik i detta betänkande är alltför positiv, eftersom den bygger mer på de uttalade målen än på den faktiska utvecklingen. Så har t.ex. kvoterna för torsken i Östersjön systematiskt satts för högt i förhållande till såväl den biologiska rådgivningen från Ices och den antagna förvaltningsplanen från 2003. EG-kommissionens utkast till ny långsiktig plan uppfyller inte ens villkoren som fastställts i grundförordningen.

Utskottsmajoritetens beskrivning av fiskets betydelse bör leda till en betydligt aktivare politik för att värna om fiskets framtid än den majoriteten förordar. Särskilt det viktiga torskfisket i Östersjön har hämmats och hotas av kortsiktiga förvaltningsbeslut.

Förtroendet mellan yrkesfiskare och andra grupper påverkades negativt för några år sedan när delar av yrkesfisket bojkottade samarbete med forskare i protest mot ett beslut från Fiskeriverket om ändrade trålgränser. Det är bra om förtroendet kan förbättras. Förvaltningen bör ske utifrån en ekosystemansats där bl.a. fiskens betydelse i ekosystemet beaktas. Eftersom fiskbeståndens utveckling är av betydelse för andra grupper än yrkesfisket bör flera grupper ges ökade möjligheter att delta i och påverka förvaltningsprocessen. Då kan den nå bättre resultat.

Grunden till kontrollproblemen är en överkapacitet i fiskeflottan i relation till resursbasen. Detta problem måste angripas på två sätt: en anpassning av flottan till vad beståndet långsiktigt tål, samt en återhämtning av beståndet. EG-kommissionen har upprepade gånger påtalat den svenska fiskerikontrollens brister. När få upptäckta överträdelser leder till påföljd undermineras hela systemet. Den administrativa bördan för företagen bör minska där så kan ske utan att det går ut över kontrollens resultat.

De svenska reglerna för vattenbrukets utsläpp av närsalter upplevs som mindre stränga än de som gäller på Åland. Svagare svensk reglering bör inte tillåtas leda till en flykt från Åland till Sverige för att komma undan de strängare åländska reglerna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006

2006/07:MJ223 av Carina Hägg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en åtgärdsplan för Lagan för att trygga bl.a. ålens fortbestånd.

2006/07:MJ230 av Hans Stenberg och Agneta Lundberg (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fiske på statens vatten i fjällen.

2006/07:MJ237 av Birgitta Sellén och Sven Bergström (båda c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att Fiskeriverket reserverar tonnage och kW som ställs till Norrlandsfiskares förfogande, via inköp och fördelning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att införa kreditgarantier med rimliga krav på säkerhet för inköp och utrustning av moderna båtar.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att det bör utarbetas gemensamma regler för strömmingsfiske mellan länderna runt Bottenhavet och Bottenviken.

2006/07:MJ248 av Lars Tysklind (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utarbeta en klar strategi för hur systemet med havdagar så snart som möjligt kan införas i Skagerrak.

2006/07:MJ252 av Stefan Tornberg (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om betydelsen av det kustnära fisket i Haparanda skärgård.

2006/07:MJ268 av Lars Tysklind m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förutsättningar för ett långsiktigt hållbart fiske.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lokal samförvaltning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om råvaruförsörjningen till fiskberedningsindustrin.

2006/07: MJ274 av Jan R Andersson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förändring av kustnära ålfiske.

2006/07: MJ290 av Cecilia Wikström i Uppsala (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regelverket ses över så att det småskaliga skärgårdsfisket värnas.

2006/07: MJ296 av Sven Yngve Persson m.fl. (m):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att trygga fiskerinäringens villkor.

2006/07: MJ301 av Göran Persson i Simrishamn (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en internationell kontrollstyrka för fisket inom EU.

2006/07: MJ305 av Cecilia Widegren (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige ska spela en framträdande roll när det gäller att utforma EU:s fiskeripolitik.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att höja kvaliteten och mångfalden på den marina forskningen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den administrativa byråkratien på fiskeområdet.

2006/07: MJ309 av Ulf Holm (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förbättrad statistik över andelen överträdelser mot fiskeribestämmelser som resulterar i påföljd och förbättrade uppgifter om skälen till att överträdelser inte leder till påföljd.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av hanteringen av fiskerimål i senare led.

2006/07: MJ358 av Holger Gustafsson m.fl. (kd, fp, m, c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder i syfte att utveckla och säkerställa fisket i Väner och Vättern för yrkesfiske, sportfiske och turism.

2006/07: MJ365 av Peter Jeppsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om 100-kilosregeln i fiskerinäringen.

2006/07: MJ366 av Peter Jeppsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om svenskt fiske.

2006/07: MJ377 av Maria Öberg och Karin Åström (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lax och den s.k. hemälvsprincipen.

2006/07: MJ378 av Annelie Enochson (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att genomföra åtgärder för att utveckla ålfisket.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att bevaka yrkesfiskets intressen vid planering av havsbaserade vindkraftverk.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vetenskaplig rådgivning, uthållig fiskeförvaltning och fiskekontroll.

2006/07: MJ379 av Göran Persson i Simrishamn (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett handlingsprogram för kustfisket vid södra ostkusten.

2006/07: MJ390 av Lars Ohly m.fl. (v):

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör agera för att EU:s fiskepolitik reformeras i grunden och att kvoterna, till skillnad från i dag, ska baseras på vetenskapliga uppskattningar.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen inom EU aktivt bör verka för att fiskestopp införs för att värna hotade arter.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen aktivt bör verka för en effektiv och samordnad kontroll av hela produktionskedjan fiske–beredningsindustri–transport.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör verka för att EU:s nya kontrollmyndighet för fiskepolitiken ges ökade sanktionsmöjligheter mot svartfiske.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör agera internationellt för att skärpa sanktioner mot överträdelser av bestämmelser på fiskeområdet.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör agera för ursprungsmärkning som en åtgärd mot svartfisket.

27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör agera för ett märkningssystem där det framgår hur många mil fångad fisk har transporterats innan den säljs.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen aktivt bör verka för selektiva fiskemetoder.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att trålning i känsliga områden ska förbjudas, att maskstorleken i nät ska öka, att drivgarn ska förbjudas och att allmänt nätfiske på grunda botten inte ska få förekomma.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör agera för att strukturera om yrkesfisket från storskaligt havsfiske till kustnära fiske.